

DESPĂRȚIREA DE PĂRINTELE NOSTRU ARHIEPISCOP ȘI MITROPOLIT

Clopotele Catedralei Mitropolitane din Timișoara au adus duminică seara, 28 septembrie a.c., clericilor și credincioșilor din Mitropolia Banatului, vestea mutării la Domnul a Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului. Înaltpreasfinția Sa și-a încredințat sufletul în mâinile Părintelui Ceresc, după 52 de ani de vrednică păstorire a Mitropoliei Banatului și de slujire a Bisericii Ortodoxe Române. Îndată acestui moment, la reședința ierarhului decedat s-au împlinit toate cele prevăzute pentru pregătirea și înveșmântarea ierarhilor, sicriul cu trupul neînsuflețit fiind depus în salonul mare al reședinței mitropolitane, unde a început citirea Psaltirii. Consiliul Eparhial a emis următorul comunicat de presă:

Cu multă durere, Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei aduce la cunoștință că duminică seara, 28 septembrie 2014, la ora 23:10, Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Nicolae Corneanu, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, a trecut la viața veșnică.

Decesul mult iubitului și regretatului nostru arhipăstor a survenit, după o perioadă de grea suferință, la reședința mitropolitană din Timișoara, așa cum Înaltpreasfinția Sa și-a exprimat dorința, în mai multe rânduri.

Trupul ierarhului care ne-a păstorit vreme de 52 de ani va fi depus în catedrala mitropolitană din Timișoara, unde vor fi înălțate permanent rugăciuni pentru iertarea păcatelor și pentru odihna sufletului său în casa Tatălui ceresc.

Preoții, monahii și credincioșii care l-au cunoscut, l-au prețuit și l-au iubit pe părintele nostru mitropolit Nicolae, sunt invitați la rugăciunile și slujbele oficiate întru pomenirea lui, pentru a-i aduce un ultim și pios omagiu.

Dumnezeu să-l odihnească în lăcașurile dreptilor și veșnică să-i fie pomenirea!

Îndată după aflarea veștii trecerii la cele veșnice a Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, pe adresa Centrului eparhial au sosit sute de mesaje de condoleanțe. Dintre acestea, prezentăm o selecție în cele ce urmează:

Mesajul de condoleanțe al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel

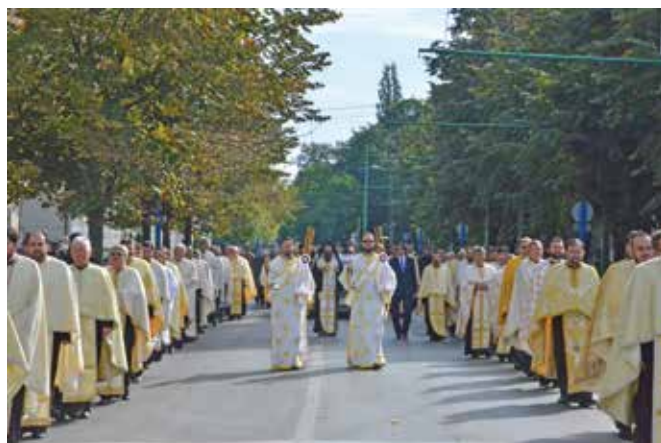
Am aflat cu multă durere în suflet că, în seara zilei de 28 septembrie 2014, a trecut din această viață, Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, ierarh venerabil al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, arhipăstor erudit și harnic, promotor al valorilor credinței și culturii creștine în dialog multiconfesional.

Împreună cu ierarhii Sfântului Sinod, cu preoții, monahii, și credincioșii îndoliatai Arhiepiscopii a Timișoarei, înălțăm în aceste zile rugăciuni pentru odihna sufletului său în lumina și pacea Preasfintei Treimi, împreună cu vrednicii ierarhi ai Bisericii lui Hristos din poporul român.

Veșnica lui pomenire, din neam în neam!

†DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Mesajul de condoleanțe al Domnului Traian Bănescu, Președintele României

Doresc să adresez Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, membrilor Sfântului Sinod și tuturor credincioșilor români profunder mea compasiune în urma trecerii la cele veșnice a Înaltpreasfințitului Sale Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului, ale cărui personalitate însemnată și activitate rodnică rămân o pagină în istoria ortodoxiei românești.

Pentru mine, este deosebit de emoționantă evocarea Înaltpreasfințitului Sale, spirit erudit, remarcabil teolog și arhipăstor care și-a dedicat viața promovării dialogului interconfesional în spiritul toleranței și al cunoașterii de care lumea de astăzi are atât de mare nevoie. În același timp, nu pot să uit ajutorul valoros pe care Mitropolitul Nicolae Corneanu ni l-a oferit, în calitate de membru al Comisiei

Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste, pentru înțelegerea și denunțarea crimelor săvârșite de regimul comunist împotriva bisericilor și a creștinilor din România.

Cu încrederea deplină că Înaltpreasfinția Sa Nicolae, Mitropolitul Banatului, va rămâne, prin vocația sa de slujire a aproapelui, un model de dăruire și demnitate umană, doresc să-mi exprim tristețea profundă pentru pierderea unuia dintre cei mai iubiți și apreciați ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române.

TRAIAN BĂSESCU
Președintele României

Mesajul Casei regale a României

Palatul Elisabeta, 29 septembrie

Am aflat cu adâncă tristețe veste trecerii la cele veșnice a Mitropolitului Nicolae al Banatului. Rareori ne-a fost dat să ne simțim mai aproape de Dumnezeu și în pace sufletească decât în prezența sa.

A păstorit marea comunitate bănățeană mai bine de cinci decenii, rămânând fidel locului și oamenilor, dar mai ales propriilor principii și simțăminte. Mitropolitul Nicolae a avut curaj și demnitate, în momentele grele ale lungii sale vieți. El s-a lăsat condus de virtuțile libertății, demnității și iubirii în fiecare dintre înfăptuirile sale.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

REGELE MIHAI I-ul

Mesajul Instituției Prefectului Județului Timiș

Timișoara, 29 septembrie 2014

Am aflat cu adânc regret vestea trecerii la cele veșnice a Înaltpreasfinției Sale Părintele Dr. Nicolae Corneanu, Arhiepiscopul Timișoarei, Mitropolit al Banatului.

În aceste momente de tristețe pentru credincioși și pentru Biserica Ortodoxă Română, doresc să îmi exprim respectul și profunda prețuire față de devotamentul cu care Înalt Preasfinția Sa a slujit deopotrivă Biserica și cultura română, aducând laolaltă vocația teologică formația sa remarcabilă de cărturar.

Păstor spiritual al comunității religioase din Banat, Înaltpreasfinția Sa a militat neîntrerupt pentru a păstra neatinsă flacăra credinței, aflată la baza edificiului societății noastre multietnice.

Ani îndelungați s-a dedicat cultivării relațiilor ecumenice, printr-o prodigioasă activitate arhierască și o prestigioasă operă culturală. A promovat iubirea și toleranța între oameni, cultivând astfel de relații interumane încât, înlăturând discriminările de orice fel, a reușit să clădească o conviețuire armonioasă între reprezentanții tuturor cultelor și confesiunilor religioase din Banat.

Înaltpreasfinția Sa va rămâne în sufletele credincioșilor ca un izvor de alinare, de înțelepciune și lumină, Dumnezeu să-l odihnească în pace!

EUGEN DOGARIU
Prefectul județului Timiș

Mesajul de condoleanțe al Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Timotei al Aradului

Către Consiliul Eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei,

Ierarhul, preoții și credincioșii Arhiepiscopiei Aradului, cu profundă durere, sunt alături de întregul cler și popor al Arhiepiscopiei Timișoarei ca și al Mitropoliei Banatului, la momentul adormirii întru Domnul, în nădejdea învierii și a vieții veșnice, a vrednicului de pomenire mitropolit dr. Nicolae Corneanu. Arădenii nu vor uita că l-au avut odinioară episcopul lor mult prețuit, de care au rămas legați

pentru totdeauna, și după ce a trecut la vrednicia mai înaltă, iar în vacanțele episcopale, trei la număr, a fost purtător de grijă, cu multă înțelepciune a tuturor treburilor bisericești.

Paradisul Catedralei arhiepiscopale din Arad, pus sub ocrotirea Sfântului Ierarh Nicolae, va aduce aminte tuturor celor ce se vor ruga și închina aici, de cel care a fost ce i-a purtat numele acestui mare părinte al Bisericii, după însușirile căruia s-a călăuzit.

Hărăzit de Dumnezeu cu o prodigioasă arhipăstorie, mai bine de jumătate de veac, înaltul Ierarh s-a înscris cu cinste în istoria Bisericii noastre, ca de altfel în sufletele tuturor păstoriților săi, ca și a celor apropiați sau care l-au cunoscut și ascultat cu dragoste fiască.

Lucrarea sa duhovnicească, împletită cu cea culturală și gospodărească, a împlinit-o cu toată conștiinciozitatea, spre slava lui Dumnezeu, propășirea țării și continua înălțare a credincioșilor.

La acest ceas de rugăciune către Cel ce stăpânește peste cei vii și peste cei adormiți, implorăm ca numele măreț al celui pomenit să fie înscris în cartea vieții, spre amintirea veșnică și răsplătirea ostanelilor sale cu odihna întru lumina cea cerească.

Dumnezeu să-l ierte, făcându-i parte cu cei aleși ai Săi!

† TIMOTEI

Arhiepiscopul Aradului

Mesajul de condoleanțe al Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Nathaniel, al Episcopiei ortodoxe române din America

Preasfinției Sale Preasfințitului Părinte Episcop Vicar Paisie Lugojanul și Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei,

Cu întristare sufletească am aflat de trecerea la cele veșnice, în sânurile Părintelui Ceresc, în seara zilei de 28 septembrie 2014, a venerabilului arhieru al lui Hristos și bun păstor, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae al Banatului. Arhiepiscopia Timișoarei împreună cu întreaga Mitropolie a Banatului, au pierdut un părinte duhovnicesc care i-a călăuzit de peste o jumătate

de veac cu dragoste și blândețe biblică, dar au agonisit în ceruri un rugător neîncetat către tronul Preasfintei Treimi, așa cum a mijlocit în rugăciune și aici pe pământ pentru clerul și poporul pe care l-a iubit.

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae al Banatului a fost un apropiat de suflet al episcopiei noastre fiind un bun și înțelept mijlocitor prin vorbă și duh, având înțelepciunea părintească să asculte și să sfătuiască în duhul păcii în situații când istoria s-a arătat potrivnică.

Am avut marea cinste să ne fie oaspete la centrul eparhial, Vatra Românească, în 1984, iar apoi am răspuns cu bucurie în 1994 și 1995 invitației de a vizita Timișoara unde ne-a găzduit cu dragoste părintească.

Acum, la ceas de întristare și doliu pentru întreaga Biserică Ortodoxă Română, la trecerea la cele veșnice a blândului Mitropolit Nicolae al Banatului, împreună cu clerul și credincioșii Episcopiei Ortodoxe Române din America, ne amintim cu pioșenie de exemplul vieții sale în slujba Bisericii și înălțăm rugăciuni de pomenire către Hristos Domnul nostru, Cel ce a înviat din morti, să îl așeze în corturile celor dreپți.

Veșnică să-i fie pomenirea din neam în neam!

† NATHANIEL

Arhiepiscop al Episcopiei Ortodoxe Române din America

Mesajul de condoleanțe al Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Irineu al Alba Iuliei

Preasfințite Părinte Episcop-vicar Paisie Lugojanul,

Vestea încetării din viață a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae ne-a întristat inima, dar, totuși, nu suntem „ca cei care nu au nădejde” (cf. I Tes. 4, 13), știind că moartea este ușă spre eternitate.

Adresându-Vă sincere condoleanțe Preasfinției Voastre, clerului și poporului dreptcredincios din Arhiepiscopia Timișoarei, Îl rugăm pe Atotmilostivul Dumnezeu să așeze sufletul celui adormit în ceata dreptilor.

Cu frățescă dragoste în Hristos, Domnul nostru,

† IRINEU

Arhiepiscopul Alba Iuliei

Mesajul de condoleanțe al Preasfințitului Episcop Lucian al Caransebeșului

Preasfinția Voastră,
Onorat Consiliu eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei,

Prin trecerea la cele veșnice a Părintelui nostru mitropolit Nicolae Corneanu, Mitropolia Banatului a suferit o grea pierdere. Născut în cetatea Caransebeșului și format în duhul de rugăciune al Banatului de Munte, vrednicul Întâistătător al Bisericii lui Hristos a fost un model de slujire liturgică și teologică pentru mulți clerici, ierarhi și preoți.

În Episcopia Caransebeșului a fost întotdeauna considerat un adevărat părinte și arhipăstor, înveșnicindu-și numele prin bisericile pe care le-a târnosit vreme de 32 de ani (1962-1994) – cât a fost răspunzător de destinele spirituale ale preoților și credincioșilor de aici –, prin harul sfânt al hirotoniei transmis păstorilor din comunitățile bănățene, dar mai ales prin actul de reparație istorică ce s-a făcut în Biserica Ortodoxă Română prin reînțemeierea scaunului episcopal al Caransebeșului, în anul 1994.

Părintele nostru Nicolae a fost și va rămâne în memoria noastră un îndrumător sufletesc, un mitropolit cărturar și un luptător pentru credința în Dumnezeu. Plecarea sa din această viață a îndoliat toți slujitorii sfintelor altare și credincioșii Eparhiei Caransebeșului, care s-au alăturat în rugăciune cu cei ce-l pomenesc spre veșnică odihnă. Clopotele bisericilor freamătă și ele în rugăciune și ne amintesc de viața pământească și de frumoasele realizări pe care le-a lăsat moștenire Bisericii și Neamului mitropolitul Nicolae Corneanu. Suntem încredințați că prin iubirea lui Hristos, sufletul său va ajunge în veșnicia cea nestricăcioasă.

Dumnezeu să-l odihnească în pace pe robul Său, Părintele nostru Nicolae, mitropolitul!

† LUCIAN
Episcopul Caransebeșului

Mesajul de condoleanțe al Preasfințitului Episcop Sofronie al Oradiei

Prea Onoratului Consiliu Eparhial al Sfintei Arhiepiscopii a Timișoarei,

Cu profundă durere sufletească am aflat vestea trecerii la cele veșnice a Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Nicolae Corneanu, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului. În aceste clipe cernite de durere, lerarhul, slujitorii sfintelor altare, viețuitorii așezămintelor monahale și întregul popor dreptmăritor din Bihor își împreunează rugăciunile sfinte cu toți fiii sufletești ai Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Nicolae.

Personalitate emblematică a Bisericii din Banat și a neamului românesc de dincoace de munți, vrednicul de pomenire Părinte Mitropolit Nicolae va rămâne în istoria bisericească a românilor sub chipul blând al lerarhului luminat și înțelept, a cărui memorie binecuvântată va dăinui ca o candelă aprinsă la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ca o lumânare nestinsă la racla Ocrotitorului Banatului, Sfântul lerarh Iosif cel Nou de la Partoș.

Veșnică să fie pomenirea lui din neam în neam!

† SOFRONIE
Episcopul Oradiei

Mesajul de condoleanțe al Preasfințitului Episcop Siluan al Episcopiei ortodoxe române din Italia

Preasfinției Sale, Preasfințitului Părinte Paisie Lugojeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei,

Preasfinția Voastră, Cu întristare am aflat de trecerea la cele veșnice a părintelui și fratelui nostru împreună slujitor Nicolae Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului. Unind condoleanțele noastre la doliul clerului și credincioșilor din Mitropolia Banatului, Îl rugăm pe Domnul iubirii nemărginite să dăruiască robului Său Arhiepiscopul Nicolae, iertare, pace și veșnică odihnă în împărăția Sa. Nutrim nădejdea că, prin îndelunga sa slujire a Bisericii lui Hristos, prin multele daruri duhovnicești și sfințitoare pe care multora le-a împărtășit, Arhiepiscopul Nicolae cel făcător de bine în viața sa pământească și mărturisitor al Domnului celui Înviat va primi cereasca răsplată. Împreună cu toți membrii clerului și cu credincioșii din eparhia noastră, Îl rugăm pe Mântuitorul Hristos, Cel înviat din morți, să odihnească sufletul robului Său Arhiepiscopul Nicolae în lumina cea

neînserată a împărăției Sale, unde dreptii ca luminătorii strălucesc, și să mângâie pe toți cei care sunt întristați de plecarea sa dintre noi.

Veșnica lui pomenire, din neam în neam!

† SILUAN

Episcopul Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei

Mesajul de condoleanțe al Episcopiei Romano-Catolice de Timișoara

Onoratului Consiliu Eparhial al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Timișoarei

Prea Sfinția Voastră,

Prea Onorați și Prea Cucernici Părinți,
Stimați Domni,

Cu profundă tristețe și surprindere am primit în dimineața zilei de azi vestea trecerii la casa Tatălui Ceresc a celui care a fost Înaltpreasfințitul Părinte dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului și Arhiepiscopul Timișoarei. Vestea aceasta ne-a întristat și ne-a adus încă o dată aminte, cu prisosință, de faptul că suntem trecători pe acest pământ, fie că suntem simpli credincioși creștini, fie ierarhi sau înainte-stătători, puși în slujirea lui Dumnezeu, a Bisericii și a aproapelui.

În spirit de iubire fraternă, dar și de tristețe, clopotele Domului „Sf. Gheorghe”, catedrala noastră, au vestit și ele lumii plecarea în veșnicie a mult iubitului nostru, Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului. La fel, și în ziua înmormântării, ele vor plânge din nou alături de toate clopotele Timișoarei, tristul moment. În clipele despărțirii vremelnice, permiteți-mi să Vă transmit cele mai sincere gânduri de condoleanțe, asigurându-Vă de rugăciunile noastre ridicate către Tronul Creatorului, Tatălui nostru ceresc, pentru sufletul Ierarhului Nicolae, fiu al Banatului care, ca un venerabil luptător pentru cauza ecumenică și pentru tradiția bunei înțelegeri interconfesionale și interetnice bănățene, ne-a fost mereu alături și nouă, credincioșilor și ierarhilor romano-catolici din Banat, atât în vremuri de restriște, cât și în vremuri de pace.

Bunul Dumnezeu să îl facă părtaș de odihnă fără de sfârșit și să îl așeze cu dreptii în lăcașurile Sale!

Memoria eius sit benedicta! Requiescat in pace!

Timișoara, la 29 septembrie 2014

† MARTIN ROOS

Episcop de Timișoara

Mesajul Episcopiei Greco-Catolice de Lugoj

Preasfinția Voastră, Preasfințite Părinte Episcop-Vicar,

Am aflat cu tristețe vestea plecării dintre noi, după o lungă și grea suferință, a celui ce a fost Înaltpreasfinția Sa Dr. Nicolae Corneanu, Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului. Moartea Mitropolitului Nicolae Corneanu este o mare pierdere nu doar pentru Biserica Ortodoxă Română, ci pentru întreaga Biserică a lui Cristos. De mai bine de douăzeci de ani de când sunt Episcop la Lugoj, am colaborat cu IPS Nicolae în mod excepțional, ca doi frați. Îndată după Revoluția din 1989 ne-a restituit imediat catedrala greco-catolică din Lugoj și apoi rând pe rând toate bisericile și casele parohiale ce aparțineau de teritoriul canonic al Arhiepiscopiei de Timișoara; de asemenea ne-a restituit biblioteca și arhiva, care ne-au fost confiscate în anul 1948. La toate evenimentele mai importante care au avut loc în cadrul celor două Biserici, participarea celor doi ierarhi era reciprocă.

A fost promotorul ecumenismului modern în partea de vest a României și nu numai. Privea unitatea Bisericii de mâine într-un mod profetic. Era cunoscut în toată lumea pentru viața și activitatea Sa ca un om al lui Dumnezeu. Plini de recunoștință pentru tot binele pe care l-a făcut Bisericii noastre și în mod particular Eparhiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolice de Lugoj, Ierarhul, clerul, persoanele consacrate și credincioșii acestei Eparhii roagă pe Cel ce a înviat din morți, Cristos, adevăratul Dumnezeu nostru, să dea odihnă veșnică adormitului serv al lui Dumnezeu Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae.

Sincere condoleanțe Mitropoliei Banatului și familiei îndoliate!

În veci pomenirea lui!

† ALEXANDRU MESIAN

Episcop de Lugoj

Episcopia Română Unită cu Roma,
Greco-Catolică de Lugoj

Mesajul de condoleanțe al Academiei Române – Filiala Timișoara

Înaltpreasfinția Sa

Mitropolitul Banatului Dr. Nicolae Corneanu,
Membru de onoare al Academiei Române

Născut la Caransebeș, într-o familie de preoți (tatăl a fost preot la Biserica „Sfântul Ioan” din localitate, iar unchiul secretar al episcopului Miron Cristea, devenit ulterior Patriarhul României) la data de 21 noiembrie 1923, tânărul Nicolae Corneanu urmează școala primară, gimnaziul și Liceul Traian Doda în Caransebeș.

În perioada 1942-1946 frecventează, în paralel, cursurile Facultății de Teologie și ale Facultății de Litere și Filosofie ale Universității din București. După absolvire, se înscrie la doctorat avându-l conducător științific pe eminentul profesor teolog Ioan Coman, iar la 30 iunie 1949 susține teza de doctorat cu tema „Viața și petrecerea Sfântului Antonie cel Mare. Începuturile monahismului creștin pe Valea Nilului”, conferindu-i-se titlul științific de Doctor în teologie.

După terminarea studiilor universitare și doctorale și până acum, la trecerea la cele veșnice, dr. Nicolae Corneanu își împarte viața și opera între Biserica Ortodoxă – păstoriind credincioșii săi, școala teologică ortodoxă, fiind, pe rând, profesor la Seminarul teologic din Caransebeș și la Facultatea de Teologie din Sibiu, activitatea științifică, academică, prin publicarea a numeroase cărți, studii, articole cuvântări – și activitatea de om al cetății, spirit ilustrat contemporan al vieții frământate, căutător și promotor al echilibrului interconfesional și interetnic timișorean, bănățean și românesc, exemplul de înțelegere a concordiei interreligioase pentru mulți înalți ierarhi ortodocși români și nu numai.

În anul 1960 este hirotonit preot de către PF Patriarh Teoctist, în acel timp episcop-vicar patriarhal, iar la 15 decembrie în același an, Colegiul Electoral Bisericesc îl alege episcop al Aradului, Ienopolei și Hălmeagului.

Se călugărește la Mănăstirea Cernica din apropierea Bucureștiului, la 12 ianuarie 1961, păstrând numele de Nicolae, iar la data de 15 ianuarie 1961, este hirotonit arhieru în biserica „Sfântul Spiridon cel Nou” din București de către patriarhul Justinian, instalarea în funcția de episcop al Aradului având loc la 22 ianuarie al aceluiași în catedrala episcopală din Arad. La 17 februarie 1962, Colegiul Electoral al Patriarhiei Române, îl alege Arhiepiscop al Timișoarei și Caransebeșului și Mitropolit al Banatului.

Intronizarea s-a făcut duminică, 4 martie 1962, în catedrala mitropolitană din Timișoara de către patriarhul Justinian Marina și alți membri ai Sfântului Sinod, în prezența multor preoți și credincioși din Banat.

În cuvântarea rostită cu acest prilej, IPS Mitropolit Nicolae spunea: „... În clipele acestea solemne fac juruință în fața Lui Dumnezeu și a voastră de a nu precupeți nimic

pentru împlinirea tuturor îndatoririlor ce-mi revin ca arhieru, îndrumător și conducător al turmei duhovnicești ce mi s-a dat spre păstoriae, așa încât să pot spune mereu, ca altădată Cel căruia ne închinăm: „pe cei ce mi i-a dat... astfel i-am păzit că n-a pierit nici unul dintre ei (Ioan 17,12)”.

Urmare a neobositelor preocupări cărturărești, este ales în anul 1992 membru de onoare al Academiei Române. Ca membru de onoare al Academiei Române are o prodigioasă activitate academică în cadrul Filialei Timișoara a Academiei Române.

Prezența Domniei Sale în Academia Română, ținută științifică remarcabilă, puntea trainică între știință și religie, a fost resimțită în permanență la toate manifestările științifice prilejuite de Zilele Academice Timișorene sau cu alte ocazii, Dr. Nicolae Corneanu expunând lucrări remarcabile.

I-a fost acordat titlul de Doctor honoris causa de către Institutul de Teologie Protestant din Cluj (1978), Universitatea Aurel Vlaicu din Arad (2003), Universitatea de Medicină și Farmacie din Timișoara (2003), Universitatea de Vest din Timișoara (2003).

Este cetățean de onoare al Timișoarei.

Azi, 29 septembrie 2014, Înaltpreasfinția Sa a trecut la cele veșnice.

Dumnezeu să-l ia în grija Sa!

ACADEMIA ROMÂNĂ,
Filiala Timișoara

Mesajul de condoleanțe al Facultății de Litere, Istorie și Teologie Universitatea de Vest din Timișoara

Facultatea de Litere, Istorie și Teologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara își exprimă profundul regret pentru trecerea în lumea celor drepte a Înaltpreasfinției Sale dr. Nicolae Corneanu, Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului, personalitate care, de aproape o jumătate de veac a vegheat, cu înțelepciune și răbdare asupra sufletelor credincioșilor bănățeni.

Viziunea sa a făcut posibilă înființarea și dezvoltarea școlii teologice timișorene, un pol important de educație

și cultură spirituală în mijlocul lumii academice din vestul țării.

Un pios omagiu din partea:

Conf. dr. DANA PERCEC, Decan;
Conf. dr. CODRUȚA GOȘA, Prodecan;
Conf. dr. VALY CEIA, Prodecan;
Lect. dr. DUMITRU TUCAN, Prodecan.

Mesajul de condoleanțe al Grupului Ecumenic de Rugăciune din Camera Deputaților

30 septembrie 2014

*Preasfințitului Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei
Preasfinția Voastră,*

Membrii Grupului Ecumenic de Rugăciune din Parlamentul României au primit cu profundă durere vestea trecerii la cele veșnice a Înaltpreasfințitului Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului.

În acest ceas de doliu pentru Biserica Ortodoxă Română, pentru toți credincioșii pe care Înaltpreasfințitul Nicolae i-a păstorit mai bine de jumătate de secol, rămâne veșnic în amintirea noastră, ca o mângâiere luminoasă a înaltu-

lui ierarh, care a ostenit fără preget în slujba oamenilor și a lui Dumnezeu.

Întristați, suntem alături de Preasfinția Voastră și de toți enoriașii din cuprinsul Mitropoliei Banatului, la acest moment de grea încercare, când cel ce ne-a păstorit cu vrednicie și iubire este condus pe ultimul drum.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

Președinte executiv
Prof. univ. dr. ing. PETRU ANDEA

Mesajul de condoleanțe al Comunității Evreilor din Timișoara

Către Mitropolia Banatului,

Comunitatea evreilor Timișoara regretă profund plecarea dintre noi a IPS Nicolae Corneanu, Mitropolitului Banatului, personalitate remarcabilă a vieții religioase și culturale a Timișoarei. A fost un prieten excepțional, o inimă caldă și apropiată, care a pus, în compania regretatului Prim Rabim, Ernest Neumann, piatra de temelie a prieteniei interconfesionale din acest oraș.

Îi vom păstra mereu amintirea privirii pline de înțelepciune, cuvintelor purtătoare de mesaje universale, faptelor aflate în beneficiul celor în nevoie de sprijin și alinare.

Sincere condoleanțe! Să-i fie memoria binecuvântată!

Dr. LUCIANA FRIEDMANN,
Președintă Comunitatea Evreilor Timișoara

Mesajul de condoleanțe al Brigăzii 18 Infanterie „Banat”

Către Arhiepiscopia Timișoarei,
Preasfințitului Episcop-vicar Paisie Lugojanul,

Vestea mutării la Domnul a Arhipăstorului nostru, Înalt-preasfințitul Părinte Mitropolit dr. Nicolae Corneanu, ne-a umplut sufletele de tristețe, întrucât ne despărțim vremelnic de o mare personalitate a spiritualității și culturii noastre ortodoxe, de cel care mai bine de jumătate de secol, cu cinste, cu simț de responsabilitate și cu dragoste față de cei încredințați spre păstorire, a vegheat la mântuirea credincioșilor bănățeni.

Personal, în numele militarilor Brigăzii 18 Infanterie „Banat” din Timișoara, adresez sincere condoleanțe tuturor celor care i-au fost apropiați Înaltpreasfințitei Sale.

Dumnezeu să-i facă veșnică pomenire!

Cu profund regret,

Colonel CRISTIAN DINULICĂ
Comandantul Brigăzii 18 Infanterie „Banat”

In memoriam, Mitropolit Dr. Nicolae Corneanu

A plecat la Domnul încă un mare Dascăl al Bisericii Ortodoxe, Părintele Mitropolit Nicolae al Banatului (21 noiembrie 1923-28 septembrie 2014)

Un amfitrion al cunoașterii, al dilatării științei către universalitate, un mesager al eticii, prefăcute în moralitate, acesta a fost Nicolae Corneanu.

A îndrăgit și a slujit gândirea critică, coerentă, elevată, aplicată și s-a străduit să arate că teologia Bisericii se încadrează, în mod fericit, în paradigmele actualelor școli de gândire. Mai mult, a respectat discursul modernității, arătând însă că teologia, în replică la „tranzitivitatea” și „tezismul” contemporanității, e un discurs teodiceic, cosmogonic și antropogonic solid, coerent și articulat, revelat și revelant, întemeietor și mântuitor de suflete...

Ispravnic a fost Mitropolitul Nicolae și în activitatea pastoral-misionară, pe care a fundamentat-o pe valori confir-

mate și asumate de conștiința civică: pe dragoste, serozitate și discernământ, pe de o parte, iar pe de altă parte, pe sinceritate, discreție și modestie. Și tot în acest domeniu al slujirii, a pus bazele unui construct pedagogic impresionant, bazat pe prelegeri academice, comunicările și alocuțiunile, rostite și scrise, remarcându-se prin două note discinte: substanțialitate și originalitate. De ce toate acestea? Pentru că, în subsidiarul ființei sale au fremătat, pe de o parte, bucuriile Duhului, iar pe de altă parte, harul lecturii, al unei citiri captivante și fascinante, în același timp.

Asemenea bizantinilor celebri de altădată, Arhiereul Nicolae Corneanu a fost și un excelent reprezentat al „diplomației” ortodoxe românești la nivel mondial. A avut, în această înaltă responsabilitate, darul și priceperea de a aduna, în jurul Adevărului mântuitor, teologii tuturor confesiunilor creștine – pe protestanți (de diverse orientări), și pe romano-catolici. Iar dialogurile derulate în prezența sa stârnesc încă admirația tacită a interlocutorilor, preopinienții de atunci subscriind reverențios la ideile Vlădicului Nicolae!

Natura sa kalokagatiano-filocalică l-a plasat în galeria făpturilor aristocrate. Cu o fizionomie descălecată parcă din estetica misteriosului angelism și secundată de o conștiință racordată la sublimul divin, ilustrul Prelat a stârnit, pe bună dreptate, afecțiunea, admirația și prețuirea semenilor: a prefăcut orice împrejurare într-un festin solemn, într-o ambianță agreabilă; a metamorfozat, cu o măiestrie inconfundabilă, fie elitismul, fie simplismul interlocutorilor într-o bucurie simplă. Și cum orice spirit imperial e nelipsit de umor, ironia subtilă, de o rafinată calitate și zâmbetul senin i-au fost mereu aproape, considerându-le – în detrimentul butaforiei și a comicului necuviincios și trivial – o distincție sufletească, o „înseninare ce apropie chipul omului de cel al îngerilor”.

Nu a considerat dezagreabilă lumea de dincolo de ferestrele Palatului mitropolitan, ci a admirat-o cu evlavie, cu bucurie și cu smerenie. A îndrăgit viața, comparând-o cu un interval, cu o distanță ce separă atemporalitatea divină de veșnicia noastră, iar din credință a făcut un exercițiu colocvial: răspunsul prompt și entuziast al omului la chemarea lui Dumnezeu.

A fost un luptător. Nu a acceptat învingerile. A sfidat până și formele tiranice ale suferinței fizice din ultimii ani, convins că „Dumnezeu dă omului atât cât poate duce”. A înțeles rolul educativ și desăvârșitor al necazului. A stăruit prin a cere semenilor să aibă curajul de-a fi, deopotrivă, încredători în ei înșiși și în incomensurabila dragoste a lui Dumnezeu. Și nu a fost nicio clipă „terorizat” de mulțimea amintirilor și nici obosit de mărturisirea lor. Dimpotrivă, le-a depănat, totdeauna, cu farmec, eleganță și sinceritate. A folosit memorialul ca suport pentru devenire și împlinire, pentru desăvârșirea de sine și a altora. Nu a fost, deci, un paseist, ci un activist.

Părintele Mitropolit Nicolae a plecat la întâlnirea cardinală cu Domnul, la evaluare, la „cântărirea” vredniciei oricărei vieți. A plecat temător sau surâzător? Dumnezeu ne-o va spune, la sorocul potrivit...

Dumnezeu să-l ierte și să-l așeze alături de aleșii Săi!

Preot conf. dr. Nicolae Morar,
Coordonator al Catedrei de Teologie Ortodoxă –
Universitatea de Vest din Timișoara

S-a oprit o inimă mare

În dimineața zilei de 29 septembrie 2014, cu profundă durere am aflat că în cursul nopții, la ora 23:10, a trecut la cele veșnice Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului dr. Nicolae Corneanu, la frumoasa vârstă de aproape 91 de ani.

Dintre aceștia 71 de ani i-a împlinit într-o slujire preoțească, ca diacon, preot și 53 de ani ca arhiepiscop, din care 52 de ani ca mitropolit al Banatului. O mare parte a acestei slujiri a fost trăită în anii dictaturii comuniste, când Biserica a fost obligată să-și restrângă activitatea. Cu toate acestea, în Banat viața Bisericii a continuat: deși religia a fost scoasă din programa școlară, a continuat să fie predată în Biserică. După 1989, activitățile Bisericii s-au înmulțit, atât în plan spiritual cât și în plan social-misionar, deoarece Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae a reușit să biruiască toate obstacolele inerente unor schimbări atât de profunde.

Astfel, în 2 mai 1991, cu binecuvântarea Părintelui Mitropolit, s-a reînființat Societatea Femeilor Creștin-Orto-

doxe din Timișoara, care a funcționat ca și filială a Societății Naționale a Femeilor Ortodoxe din România până în 28 februarie 2005 când, în Adunarea Generală, s-a hotărât constituirea acesteia ca asociație cu statut juridic propriu.

Înființarea Societății Femeilor Creștin-Ortodoxe din Timișoara a însemnat reluarea unei tradiții locale, în amintirea a două societăți a femeilor ce au funcționat în orașul de pe Bega până în 1948 – și anume societatea „Sfânta Maria”, a femeilor din parohia Iosefin întemeiată de vrednicul de pomenire preotul Ioan Imbroane în anul 1936, și societatea „Sf. Ecaterina” care și-a desfășurat activitatea în cadrul liceului „Carmen Silva” din Timișoara.

Activitățile cultural-religioase și social-caritative ale Societății Femeilor Creștin-Ortodoxe din Timișoara s-au derulat cu binecuvântarea și îndrumarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Nicolae care, atunci când îi permitea timpul și starea sănătății, participa la toate întâlnirile noastre.

Trecerea Înaltpreasfințitului Sale la cele veșnice înseamnă pentru noi pierderea unui părinte duhovnic și îndrumător plin de har, cu o bogată activitate teologică, științifică, pastoral-misionară, filantropică și ecumenică.

Bunul Dumnezeu să-L odihnească cu dreptii în Împărăția Sa pe al nostru Părinte Mitropolit, al tuturor de binevoitor și pururea fierbinte către Domnul rugător.

Prof. DOINA SERACIN
Președinta Societății Femeilor Creștin-Ortodoxe
Filiala Timișoara

*

Potrivit rânduielii specifice, pe întreaga perioadă până în ziua înmormântării, la Catedrala Mitropolitană s-au săvârșit slujbe de pomenire pentru Mitropolitul Banatului, iar clericii, monahii și monahiile din cuprinsul eparhiei au citit neîncetat din Psaltire. Slujba de înmormântare a Părintelui Mitropolit s-a stabilit pentru ziua de miercuri, 1 octombrie, urmând a fi săvârșită de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înconjurat de un sobor de ierarhi din Sfântul Sinod. Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie se va săvârși de la ora 9:00, urmând ca de la ora 11:00 să fie săvârșită prohodirea vrednicului de pomenire Mitropolit.

Conform Statutului pentru organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române, Locțiitor de Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului este Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, care va fi pomenit la toate slujbele din Arhiepiscopia Timișoarei, până la alegerea noului chiriarh canonic.

*

Trupul neînsuflețit al Înaltpreasfințitului Mitropolit Nicolae Corneanu, a fost transportat luni, 29 septembrie, de la reședința mitropolitană la Catedrala Mitropolitană, în cadrul unei procesiuni solemne, la care au luat parte Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al

Arhiepiscopiei Timișoarei, consilierii și angajații de la Centrul eparhial, protopopii eparhiei, preoții din Timișoara, oficialități locale și numeroși credincioși timișoreni. Alături de clericii și credincioșii timișeni, la slujba de pomenire de la Catedrala Mitropolitană au participat oficialități locale și centrale, în frunte cu dl. Victor Opaschi, secretar de stat pentru Culte și dl. Nicolae Robu, primarul Municipiului Timișoara. De asemenea, de față a fost și Preasfințitul Episcop Martin Roos, al Episcopiei romano-catolice de Timișoara.

În după-masa aceleiași zile, Preasfințitul Lukian, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Sârbe din Ungaria și Administrator al Eparhiei Sârbe din Timișoara, a săvârșit la căpătâiul Mitropolitului Nicolae o slujbă de pomenire. Totodată, Preasfințitul Părinte Lukian a transmis mesajul de condoleanțe al Preafericitului Părinte Irineu, Patriarhul Serbiei, spunând că „Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Nicolae, ani buni la rând, a avut grijă și de poporul drept credincios sârb și de slujitorii săi din cuprinsul Episcopiei sârbe de Timișoara, fiind acela care a hirotonit preoții sârbi în vreme de restriște, atunci când episcopii sârbi nu puteau veni în România, deoarece regimul comunist-ateu interzicea aceasta. Cu durere în inimă, noi toți suntem alături de frații noștri, de Biserica Ortodoxă Română, de clericii și credincioșii Mitropoliei Banatului și ne rugăm Bunului și Milostivului Dumnezeu să primească sufletul nobil al Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Nicolae al Banatului în Împărăția Sa!”.

În seara zilei de 29 septembrie Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugojanul a săvârșit în catedrală, împreună cu mai mulți clerici, o slujbă de pomenire.

Până în ziua înmormântării mii de clerici și credincioși s-au perindat pe la catafalcul Mitropolitului Banatului, aflat în catedrala mitropolitană, unde s-a citit neîncetat Psaltirea și s-au săvârșit mai multe slujbe de pomenire.

*

În dimineața zilei înmormântării, la reședința mitropolitană, în prezenta Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a Preasfințitului Episcop-vicar Paisie Lugojanul și a Permanenței Consiliului Eparhial, s-a deschis testamentul Înaltpreasfințitului Mitropolit Nicolae Corneanu, pe care îl publicăm în continuare:

Mărturie testamentară

Mă aflu la o vârstă înaintată, când sunt conștient de apropierea sfârșitului. În aceste momente simt nevoia de a mărturisi recunoștința către Atotputernicul Dumnezeu care mi-a dăruit o viață îndelungată, părinților care m-au avut în grija lor tot timpul, învățătorilor, profesorilor și ierarhilor care m-au îndrumat, Bisericii care m-a ținut la sânul ei și bunilor credincioși care m-au iubit, iar eu i-am reprezentat.

De-a lungul anilor am fost diacon, preot, monah, ierarh și profesor, străduindu-mă să împlinesc toate cele bineplă-

cute Domnului. Pe lângă propovăduirea Evangheliei Mântuitorului Hristos m-am ostenit să fac numai bine tuturor. Nu știu în ce măsură am reușit și de aceea, pentru cele neîmplinite, cer Bunului Dumnezeu și oricui din semenii mei iertare.

Pe tot parcursul vieții am adunat bunurile de care aveam nevoie și mai ales cărți de tot felul, care m-au înțelepțit și care mi-au luminat calea vieții. De fapt e singurul bun care mi-a aparținut, la orice altceva renunțând de bună voie.

Acum, la încheierea vieții, doresc să se știe că tot ce mi-a aparținut, inclusiv cărțile și orice documente sau obiecte, le las Bisericii, prin intermediul Arhiepiscopiei Timișoarei, celor ce-mi urmează.

Rog pe Atotputernicul Dumnezeu să contribuie la alegerea unui ierarh corespunzător care să continue cele întreprinse până acum, spre folosul Bisericii și al credincioșilor.

Timișoara, la 8 septembrie 2011

† Mitropolit Nicolae Corneanu

*

Slujba înmormântării a fost oficiată de Preafericitul Părinte Daniel, Arhiepiscopul Bucureștilor, Mitropolitul Munteniei și Dobrogei, Locțiitor de Mitropolit al Banatului și Locțiitor al tronului Cezareei Capadociei și Patriarhul României, în ziua de 1 octombrie 2014, în Catedrala Mitropolitană din Timișoara.

Înainte de această slujbă s-a oficiat după rânduiala înmormântării episcopilor în Biserica Ortodoxă Sfânta Liturghie Arhierescă. Ea a fost oficiată de un sobor de ierarhi în frunte cu Înaltpreasfințitul Părinte Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, iar din soborul ierarhilor au făcut parte: ÎPS Serafim, Arhiepiscopul Ortodox Român al Germaniei, Austriei și Luxemburgului și Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, ÎPS Timotei, Arhiepiscopul Aradului, PS Lukian, Episcopul ortodox sârb al Ungariei și administrator al Vicariatului ortodox sârb din Timișoara, PS Lucian, Episcopul Caransebeșului, PS Sofronie, Episcopul Ortodox Român al

Oradiei, PS Daniil, Episcop-loctiitor al Episcopiei Daciei Felix, PS Siluan, Episcopul Ortodox Român al Ungariei. La slujbă au luat parte clerici, monahi și monahii de la parohiile și mănăstirile din cuprinsul Mitropoliei Banatului, studenți teologi, profesori de Teologie și elevi seminariști de la instituțiile de învățământ teologic din cele trei eparhii ale Mitropoliei, reprezentanți ai Casei Regale a României, oficialități locale și centrale, precum și un număr impresionant de credincioși din întreg Banatul și nu numai.

De asemenea, au fost prezenți reprezentanți ai cultelor și ale celorlalte confesiuni și denominațiuni creștine din Timișoara și din alte orașe importante ale țării. Răspunsurile liturgice au fost date de corul "Epifania" al Protopopiatelor Timișoara I și II.

După Sfânta Liturghie s-a săvârșit slujba înmormântării de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel alături de care au slujit următorii ierarhi: ÎPS Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, ÎPS Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, ÎPS Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, ÎPS Serafim, Arhiepiscopul Ortodox Român al Germaniei, Austriei și Luxemburgului și Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, ÎPS Calinic, Arhiepiscopul Argeșului și Muscelului, ÎPS Timotei, Arhiepiscopul Aradului, ÎPS Ioan, Arhiepiscop onorific, Episcopul Covasnei și Harghitei, PS Lukian, Episcopul ortodox sârb al Ungariei și administrator al Vicariatului ortodox sârb din Timișoara, PS Lucian, Episcopul Caransebeșului, PS Sofronie, Episcopul Ortodox Român al Oradiei, PS Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, PS Gurie, Episcopul Devei și Hunedoarei, PS Daniil, Episcop-loctiitor al Episcopiei Daciei Felix, PS Siluan, Episcopul Ortodox Român al Ungariei, PS Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord, PS Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei. Răspunsurile la slujbă au fost date de corala catedralei mitropolitane și de grupul psaltic *Teophoros* al Arhiepiscopiei Timișoarei.

La finalul slujbei, Patriarhul României, Preafericitul Părinte Daniel a rostit următorul cuvânt:

*Înaltpreasfinții și Preasfinții Voastre,
Onorați reprezentanți ai autorităților locale și centrale,
Onorați reprezentanți ai cultelor religioase,
Preacuvioși și preacucernici Părinți,
Preacuvioși Părinți și preacuvioase Maici,
lubiți credincioși și credincioase,*

Mesajul luminos al Ortodoxiei, cuprins în slujba de înmormântare a celor răposați, arată valoarea supremă a învierii omului pentru a trăi veșnic cu sufletul și cu trupul în Împărăția lui Dumnezeu (cf. Ioan 5, 29 și I Corinteni 5, 1).

Fiind creat după chipul lui Dumnezeu Cel nemuritor (cf. Facerea 1, 27), sufletul omului este nemuritor (cf. Iov 12, 10; Daniel 5, 23; Ecclesiast 12, 7; Matei 22, 31-32; 17, 3-4; Luca 9, 30-32; 23, 43). Crediința puternică în Învierea lui Hristos este în Ortodoxie și credință puternică în învierea tuturor oamenilor. De aceea, Crezul pe care îl mărturisim în Biserică se încheie cu aceste cuvinte „aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie”.

Hristos Cel înviat din morți este numit în Sfânta Scriptură „începătură (a învierii) celor adormiți” (I Corinteni 1, 18) sau „întâi născut între mulți frați” (Romani 8, 29), de aceea Învierea lui Hristos este vedere duhovnicească sau iconă profetică a învierii de obște a tuturor oamenilor.

Însă învierea de obște sau universală, la fel ca Învierea lui Hristos, nu este revenire la viața pământească amestecată cu suferință și stricăciune, ci începutul unei alte vieți: viața cerească și veșnică pentru suflet și pentru trup. În acest înțeles Sfântul Apostol Pavel spune: „precum toți (oamenii) mor în Adam, așa vor învia toți în Hristos” (I Corinteni 15, 22), iar „vrăjmașul cel din urmă, care va fi nimicit, este moartea” (I Corinteni 15, 26).

Legătura dintre adevărul Învierii lui Hristos și adevărul învierii oamenilor este atât de puternică, încât cine nu primește adevărul Învierii lui Hristos respinge și adevărul învierii celei de obște sau universale, iar cine crede în Învierea lui Hristos trebuie să mărturisească și credința în învierea morților.

Vedem, așadar, că taina Învierii lui Hristos și a omenirii întregi este inima Evangheliei propovăduită de Apostoli și temelia credinței mărturisite de Biserică.

Sfânta Scriptură ne învață că învierea morților se va realiza când Hristos va veni cu slavă și putere multă, ca să judece viii și morții: „Vine ceasul când toți cei din morminte vor auzi glasul Lui (Hristos) și vor ieși cei care au făcut cele bune, spre învierea vieții, iar cei care au făcut cele rele, spre învierea judecării” (cf. Ioan 5, 28-29; cf. Matei 16, 27; 25, 31-46; Romani 14, 10; II Corinteni 5, 10; I Tesaloniceni 4, 13-17; II Tesaloniceni 1, 7-10).

Lumina care leagă taina învierii morților, a judecării sau a evaluării faptelor săvârșite în lume și bucuria vieții veșnice este lumina însăși a vieții și lucrării Bisericii în lume. Cuvintele Scripturii ne arată că lumina pe care omul o adună în

sufletul său nemuritor în timpul vieții pământești o ia cu el după moartea trupească. Dar această lumină nu rămâne cu totul ascunsă oamenilor, ci se arată parțial încă din timpul vieții sale pe pământ. Această lumină este lumina virtuților sau a roadelor Duhului Sfânt în om (cf. Galateni 5, 22-23), este lumina harului dumnezeiesc pe care omul credincios l-a făcut roditor prin credință puternică, prin cuvinte ziditoare și prin faptele iubirii milostive și smerite.

O astfel de lumină, exprimată în dragostea de Dumnezeu și de oameni, ne-a arătat-o, prin cuvânt și faptă, Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae, Mitropolitul Banatului. El s-a născut în ziua de prăznuire a Intrării Maicii Domnului în biserică, la data de 21 noiembrie 1923. Iar astăzi se înmormântează la o altă sărbătoare a Maicii Domnului, și anume Acoperământul Maicii Domnului. Între anii 1942-1946 a urmat cursurile Facultății de Teologie Ortodoxă din București. După absolvirea facultății s-a înscris la doctorat, iar în 30 iunie 1949 a susținut teza cu titlul: „Viața și petrecerea Sfântului Antonie cel Mare. Începuturile monahismului creștin pe Valea Nilului” sub coordonarea regretatului preot profesor Ioan G. Coman.

A primit îngerescul chip al călugăriei la mănăstirea Cernica din apropierea Bucureștilor, la data de 12 ianuarie 1961, păstrând numele de Nicolae. A fost hirotonit arhiepiscop în biserică „Sfântul Spiridon Nou” din București, la data de 15 ianuarie 1961, de către Patriarhul Justinian Marina și întronizat în demnitatea de Episcop al Aradului, la 22 ianuarie 1961, în Catedrala episcopală din Arad.

La data de 17 februarie 1962, a fost ales în scaunul vacant de Arhiepiscop al Timișoarei și Caransebeșului și Mitropolit al Banatului. Întronizarea a avut loc duminică, 4 martie 1962, în Catedrala mitropolitană din Timișoara, săvârșită de către Patriarhul Justinian Marina și alți ierarhi ai Sfântului Sinod, în prezența multor preoți și credincioși din Banat.

Din cei aproape 91 de ani ca vârstă a Mitropolitului Nicolae Corneanu, 71 de ani i-a împlinit întru slujire preoțească, fiind hirotonit diacon (1943), preot (1960) și arhiepiscop (1961). O mare parte a acestei slujiri sacerdotale a fost trăită în anii dictaturii comuniste, când Biserica era controlată și obligată să-și restrângă activitățile sale doar la

viața liturgică. Totuși, în pofida multor opreliști, viața Bisericii a continuat, deoarece credința din popor a fost mai tare decât ideologia ateistă. Iar după schimbările din anul 1989, activitățile Bisericii s-au intensificat și multiplicat în plan spiritual și social misionar, deoarece au apărut noi șanse, dar și noi cerințe și probleme în societatea aflată în tranziție spre capitalism, marcată de individualism, prozelitism, secularizare, emigrație și alte fenomene noi.

Toate aceste aspecte au fost privite cu multă atenție și responsabilitate de către Mitropolitul Nicolae al Banatului, care s-a remarcat prin opera sa teologică și culturală bogată, cuprinsă în 28 de volume, rigoarea administrativă și deschiderea spre cooperare cu alții în plan religios, cultural și social.

Activitățile sale de Arhiepiscop și Mitropolit s-au concretizat în edificii noi la Centrul eparhial, la Seminarul Teologic din Caransebeș, la protopopiate, biserici de mir noi și mănăstiri noi, activitate editorială și publicistică, înființarea unei Facultăți de Teologie, instituții și programe social-filantropice, activități cu tineretul, relații cu Universități din Banat, relații deosebite cu Casa Regală, cu oameni de cultură, cu instituții media etc.

Ca fiu duhovnicesc al eparhiei păstorite de Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae Corneanu, am primit sfat și ajutor părintesc în vremea studiilor universitare de la Sibiu și București. Iar pe când eram conferențiar la Institutul Ecumenic de la Bossey (1980-1988) ne-a adresat în repetate rânduri invitația de a-i deveni colaborator apropiat, ceea ce s-a realizat în februarie 1990, când, la recomandarea sa, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ne-a ales Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, cu titlul de Lugojanul, fiind hirotonit la 4 martie 1990 în această Catedrala Mitropolitană.

Am admirat atunci disciplina, corectitudinea și ordinea în administrația eparhială.

Ierarh venerabil al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, distins om de cultură, promotor al valorilor nepieritoare ale credinței în dialogul cu alte Biserici, culturi și popoare, și susținător al eforturilor de apropiere între creștini, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Nicolae Corneanu a primit de la Dumnezeu numeroase daruri pe care le-a

cultivat cu simțul responsabilității, oferind și altora, cu mărinimie, bucurii din bucuriile duhului, roade ale talantului înmulțit întru slava lui Dumnezeu și spre binele Bisericii și al societății.

Perioada de împreună slujire la Timișoara și apoi de împreună slujire a Bisericii în cadrul Sfântului Sinod, ni-l readuc în amintire ca pe un ierarh erudit, cu orizonturi largi, deschis spre dialog, elegant în comportament, generos cu alții, dar exigent cu sine și evitând sistematic lauda de sine și etalarea meritelor proprii. Era greu de găsit în reședința sa un portret cu chipul său! Impunea respect chiar și atunci când era familiar. În lupta cu boala și suferința a fost discret și mult răbdător, biruind adesea durerea printr-un puternic simț al datoriei de-a sluji Biserica.

Pentru lumina pe care Arhiepiscopul și Mitropolitul Nicolae al Banatului o lasă acum moștenire spirituală Bisericii și poporului român, cu profundă recunoștință și prețuire, ierarhi, cler și popor ne rugăm împreună lui Dumnezeu, Părintelui luminilor, de la Care vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit (cf. Iacob 1, 17) să așeze sufletul său împreună cu dreptii, în lumina neînserată și pacea netulburată a Împărăției Preasfintei Treimi, în fericirea vieții cerești, „unde dreptii ca luminătorii vor străluci!”

Veșnica lui pomenire din neam în neam!

Apoi a urmat cuvântul Preaonoratului Părinte vicar eparhial dr. Ionel Popescu, din partea clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Timișoarei:

*Preafericite Părinte Patriarh,
Înaltpreasfinții și Preasfinții Voastre,
Onorați reprezentanți ai cultelor religioase,
Stimate oficialități centrale și locale,
Preavenerabilă Adunare Eparhială,
Preacuvioși și preacucernici părinți,
Preacuvioase maici,
Îndurerată familie,
Întristați credincioși și credincioase,*

Duminică, 28 septembrie 2014, la ora 23:10, o veste tristă a străbătut cu repeziciune Banatul de la un capăt la altul și s-a răspândit imediat, în toată țara. Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae Corneanu, ierarhul

care a scris o pagină atât de frumoasă în istoria Bisericii noastre bănățene, a trecut la Domnul, după o perioadă de grea suferință, cu câteva săptămâni înainte de a împlini venerabila vârstă de 91 de ani. Catedrala mitropolitană din Timișoara, unde Înaltpreasfinția Sa a slujit vreme de jumătate de secol și toate bisericile eparhiei au arborat steagul de doliu, iar clopotele nu au vestit, de data aceasta, sosirea ierarhului la sfintele slujbe, ci plecarea lui la ceruri. Preoții, monahii și credincioșii Arhiepiscopiei Timișoarei, adunați în sfintele locașuri, înalță rugăciuni pentru ierarhul „iubitor de străini, iubitor de bine, înțelept, drept, cuvios, cumpătat” (Tit 1, 8) care, timp de 71 de ani, a slujit „cu timp și fără de timp” (2 Timotei 4, 2) „Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său” (Fapte 20, 28), ca diacon, preot, profesor de Teologie, secretar, consilier eparhial, episcop eparhial, arhiepiscop și mitropolit.

Cu inimile cernite de durere, încercăm acum, în numele familiei, al membrilor Adunării Eparhiale, al clericilor și al mirenilor din administrația eparhială, al părinților protopopi și stareți și al tuturor credincioșilor, să aducem un pios omagiu regretatului nostru arhipăstor, unul dintre cei mai cunoscuți și apreciați ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, eminent teolog, traducător de opere patristice, om de cultură și personalitate charismatică, spirit practic și enciclopedic, ecumenist cunoscut în țară și peste fruntariile acesteia. Însă, așa după cum scria Sfântul Grigorie de Nazianz în cunoscutul său „Elogiu funebru al lui Chesarie”, „nu vom deplânge pe cel plecat dintre noi mai mult decât trebuie [...], nici nu-l vom lauda peste măsură, deși un discurs închinat lui [...] ar fi un dar prețios și foarte potrivit pentru omul instruit care a fost el...” Ne vom strădui, așadar, să amintim despre „demnitatea sufletului” său, în speranța că vom „aduce mângâierea meritată celor ce plâng și suferă”, pentru a îndrepta „gândirea tuturor de la cele trupești și trecătoare, la cele sufletești și veșnice”.

Născut la 21 noiembrie 1923, la Caransebeș, în familia preotului Liviu Corneanu, care a murit de tânăr, Nicolae Corneanu își va petrece copilăria alături de mama sa, Elena, care i-a insuflat dragostea față de cele sfinte și față de valorile spirituale ale Bisericii și ale neamului nostru românesc. O influență benefică a exercitat asupra tânărului Nicolae unchiul său, diaconul Cornel Corneanu, cărturar de seamă

al Banatului și om politic cunoscut la nivel național, fost vicepreședinte al Camerei Deputaților, despre care regretatul nostru părinte mitropolit vorbea adeseori cu admirație și recunoștință.

După finalizarea studiilor la cunoscutul liceu „Traian Doda” din Caransebeș, Nicolae Corneanu se înscrie la Facultatea de Teologie din București, ale cărei cursuri le frecventează între anii 1942-1946, perioadă în care s-a aplecat, în mod cu totul deosebit, asupra studiilor patristice. De altfel, vocația teologică a viitorului ierarh s-a întrezărit încă din anii studenției, când a publicat primele articole despre spiritualitatea patristică. Conștientizând că cercetarea operelor Sfinților Părinți nu este posibilă fără acumularea unei cunoașteri temeinice a filosofiei antice și a limbilor clasice, studentul Nicolae Corneanu s-a înscris la Facultatea de Filosofie, și apoi, la cea de Litere, secția Filologie clasică (1946-1948).

La Crăciunul anului 1943 este hirotonit diacon celib de către episcopul Veniamin Nistor al Caransebeșului, în anul 1946 obține licența în Teologie și, imediat, se înscrie la cursurile de doctorat, pe care le finalizează în anul 1949. Teza de doctorat, „Viața și petrecerea Sfântului Antonie cel Mare. Începuturile monahismului creștin pe Valea Nilului”, elaborată sub îndrumarea științifică a cunoscutului patrolog, pr. prof. dr. Ioan G. Coman, a fost promovată în data de 30 iunie 1949, cu calificativul „magna cum laude”. „Foaia Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Timișoarei și Caransebeșului (nr. 5/10 iunie 1949, p. 7) informa atunci cititorii asupra performanței reușite de tânărul teolog caransebeșean astfel: „Înzestrat cu alese calități intelectuale și o rară distincție sufletească, îmbinând erudiția cu curățenia vieții, demnitatea cu blândețea, tânărul doctor în Teologie se bucură de unanime simpatii în Arhiepiscopia noastră. De aceea, promovarea P. C. Sale la cel mai înalt titlu academic a umplut de bucurie sufletul celor care-l cunosc. Transmitem, și pe această cale, P. C. Arhidiacon Nicolae Corneanu sincere felicitări”.

Reîntors în Banatul natal, proaspătul doctor în Teologie funcționează ca profesor la Academia Teologică din Caransebeș până la desființarea acesteia și a Episcopiei Caransebeșului, apoi ocupă funcțiile de secretar, referent principal și consilier cultural la Arhiepiscopia Timișoarei și

Caransebeșului. În acești ani, a continuat activitatea științifică și de cercetare teologică, publicând numeroase articole și studii în periodicele bisericești bănățene, care așteaptă să fie adunate în volum. Din anul 1956, revine ca profesor la Seminarul teologic din Caransebeș, iar la 1 martie 1959 devine conferențiar universitar la Institutul teologic de Grad universitar din Sibiu. Dăruit de Părintele ceresc cu mulți talanți, arhid. conf. Nicolae Corneanu s-a remarcat ca un cadru didactic foarte bine pregătit, serios, ale cărui prelegeri de înaltă ținută academică, extrem de concise, bogat documentate și însoțite de o bibliografie impresionantă, erau ascultate cu interes de către studenți, ceea ce a contribuit, în mod evident, la sporirea prestaței dobândite la București, Caransebeș și Timișoara.

Calitățile intelectuale și morale, cultura teologică și laică, prestigiul științific confirmat de numeroasele materiale publicate, l-au adus în atenția ierarhiei superioare bisericești, așa încât, în luna august a anului 1960, va fi hirotonit preot de către viitorul patriarh, Teoctist Arăpașu, pe atunci episcop vicar patriarhal, iar la 15 decembrie, același an, Colegiul Electoral Bisericesc îl alege episcop al Aradului, lenopolei și Hălmașului. S-a călugărit la mănăstirea Cernica, la 12 ianuarie 1961, păstrând numele de Nicolae, și a fost hirotonit arhieru în biserica „Sfântul Spiridon Nou” din București, la 15 ianuarie 1961, de către patriarhul Justinian Marina, împreună cu alți doi ierarhi, instalarea în istoricul scaun episcopal al Aradului având loc la 22 ianuarie, același an. După numai un an de păstorie la Arad, a fost ales de Colegiul Electoral Bisericesc în înalta demnitate de Arhiepiscop al Timișoarei și Caransebeșului și de Mitropolit al Banatului. Instalarea Înaltpreasfinției Sale s-a făcut duminică, 4 martie 1962, în catedrala mitropolitană din Timișoara, de către patriarhul Justinian Marina și alți membri ai Sfântului Sinod, în prezența multor preoți și credincioși din Banat. În cuvântarea rostită cu acel prilej, regretatul nostru mitropolit spunea: „... în clipele acestea solemne fac juruință în fața lui Dumnezeu și a voastră de a nu precupeți nimic întru împlinirea tuturor îndatoririlor ce-mi revin ca arhieru, îndrumător și conducător al turmei duhovnicești ce mi s-a dat spre păstorie, așa încât să pot spune mereu, ca altă-

dată Cel Căruia ne închinăm: «pe cei ce Mi i-ai dat... astfel i-am păzit că n-a pierit niciunul dintre ei» (Ioan 17, 12)».

Devenit mitropolit al Banatului, luminatul nostru ierarh valorifică pregătirea teologică și culturală de excepție și cunoștințele în domeniul limbilor clasice, în scopul continuării activității științifice și de cercetare în arealul vast al Teologiei, și, mai ales, al vechii literaturi creștine. Având o capacitate de muncă ieșită din comun, mitropolitul Nicolae „a făcut din noapte zi”, lucrând mereu până către ora 4 dimineața, după cum spun apropiații săi, acest efort concretizându-se în cele 28 de cărți publicate, în care abordează problemele majore ale Teologiei și ale lumii. La acestea se adaugă sutele de studii, articole, comunicări, traduceri, referate, recenzii, pe teme de Îndrumări misionare, Istorie bisericească, Teologie sistematică, biblică și practică, publicate în țară și în străinătate. Mai presus de toate însă trebuie subliniată contribuția remarcabilă a mitropolitului academician Nicolae Corneanu la dezvoltarea studiilor patristice românești, dragostea și interesul său față de Părinții Bisericii, finalizându-se cu întocmirea unor volume extrem de importante, care pun în lumină „gândirea, spiritualitatea, psihologia, istoria, sociologia, poezia și filologia patristică”.

„Părinții Bisericii - scria ierarhul cărturar Nicolae Corneanu - au aprofundat într-așa chip Sfânta Scriptură, încât tâlcuirea lor e și astăzi valabilă, iar învățătura pe care ne-au lăsat-o, întemeiată pe Biblie, formează adevăratul crez creștin. [...] Sfinții Părinți, urmând lui Hristos, prin nevoie vrednice de admirat și prin eroică renunțare la tot ce este rău, au urcat piscuri de perfecțiune [...], scopul suprem ce-l urmăreau era acela de a se mântui prin, și deodată, cu semenii lor. [...] Pentru toate cele acum spuse și prin multe altele, Sfinții Părinți sunt pentru noi temei în cele ale credinței și dascăli în cele ale vieții”.

Opera mitropolitului Nicolae este încununată de traducerea și tâlcuirea lucrării Sfântului Ioan Sinaitul, „Scara Raiului”, tipărită până acum în 8 ediții, ce însumează peste 40.000 de exemplare vândute. „Scara - scria Înaltpreasfinția Sa - rezumă întreaga spiritualitate patristică de până la ea; și nu numai că o rezumă, ci o sistematizează, punând-o sub semnul unui simbol foarte sugestiv: acela al urcușului și al treptelor pe care, suindu-le, oricine poate ajunge la

desăvârșire”. Dorind ca această admirabilă lucrare să rămână pentru totdeauna în patrimoniul teologic al Arhiepiscopiei Timișoarei, spre a fi de folos duhovnicesc teologilor, preoților, monahilor și credincioșilor, ierarhul nostru cărturar a cedat, în urmă cu mai mulți ani, toate drepturile de autor ale „Scării”, Centrului eparhial.

Urcând aceleași trepte ale cercetării teologice, ierarhul nostru bănățean a publicat și alte lucrări necesare instruirii credincioșilor în dreapta credință a Bisericii și cu privire la trecutul istoric al Banatului, fără a neglija problemele de actualitate, cum sunt cele referitoare la bioetică, genetică și ecologie. Abordarea unor astfel de teme nu se pierde în dezbateri abstracte și sterile, ascunse posibilității de pătrundere, înțelegere și aplicare ale omului contemporan, ci prezintă soluții și modalități de orientare practice într-o lume secularizată și desacralizată și în consens cu doctrina Bisericii noastre.

Spre a pune la îndemâna preoților materiale omiletice, părintele mitropolit a editat câteva volume de predici la duminici și sărbători, la cununii și înmormântări, multe dintre acestea fiind publicate și în revista „Mitropolia / Altarul Banatului”. În acest context, trebuie subliniată, de altfel, purtarea de grijă deosebită a luminatului nostru arhipăstor față de revista mitropolitană, de calendarul almanah al Arhiepiscopiei și de foaia „Învierea”, care, datorită Înaltpreasfinției Sale, apăreau întotdeauna fără întârziere, oferind cititorilor un bogat material instructiv, informativ și ziditor de suflet.

Om de școală și de carte, mitropolitul timișorean a colaborat cu diferite materiale și la publicațiile laice „Orizont” (Timișoara), „Gândirea” (Sibiu), „Academica” și „Jurnalul literar” (București), fiind, de asemenea, prezent adesea la emisiunile posturilor locale, naționale și internaționale de radio și televiziune, iar, în ultimii ani, și la radioul și televiziunea „Trinitas” ale Patrarhiei Române. Cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale a fost înființat, de altfel, studioul local de radio „Învierea” al Arhiepiscopiei Timișoarei.

Părintele mitropolit, de care ne despărțim acum cu adâncă părere de rău, este cunoscut în lumea teologică internațională datorită implicării sale eficiente în mișcarea ecumenică și a deschiderii arătate față de celelalte culte ori confesiuni, a dialogului permanent cu toate confesiunile creștine din Banat și cu comunitatea izraelită. Ierarhul nostru a promovat, vreme de 50 de ani, un ecumenism practic, bazat pe întâlniri de rugăciune și pe organizarea de către reprezentanții tuturor confesiunilor a unor acțiuni comune, menite să contribuie a cunoașterea și mărturisirea Evangheliei în ziua de azi. Autoritatea și competența sa în acest demers sunt confirmate de participarea la numeroase întruniri teologice cu caracter ecumenic în țară și în străinătate. Amintim aici că, între anii 1978-1981, a activat ca membru în Comitetul central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, a fost apoi vicepreședinte al Conferinței creștine pentru pace, cu sediul la Praga, și a avut o strânsă colabo-

rare cu Institutul ecumenic „Pro oriente” de la Viena, între anii 1975-2012 fiind membru în Asociația internațională de studii patristice.

Înaltpreasfinția Sa a răspuns, o anumită perioadă de timp, în calitate de exarh, de comunitățile ortodoxe române de peste hotare, prilej cu care a efectuat, de mai multe ori, vizite canonice în Statele Unite al Americii și Canada, Europa Occidentală, Australia și Noua Zeelandă. De asemenea, a făcut parte din delegațiile Patriarhiei Române care au vizitat Bisericele surori ortodoxe, Bisericele vechi orientale și a fost delegat la instalarea papilor Ioan Paul I și Ioan Paul al II-lea.

Părintele nostru mitropolit a păstorit, cu multă dragoste, pe frații noștri ortodocși români din Banatul sârbesc, fiind mereu prezent în mijlocul lor, atât la sfințiri de biserici, cât și cu alte prilejuri, mai ales la manifestările culturale, aceleași relații de frățietate cultivându-le și cu ierarhii și clericii Patriarhiei Sârbe din acele părți și din Timișoara. De altfel, Înaltpreasfinția Sa s-a îngriit, din rațiuni pastorale, de înființarea Episcopioilor ortodoxe pentru românii din Serbia și Ungaria, sufragane, o vreme, Mitropoliei Banatului și a colaborat îndeaproape cu Episcopia Romano-Catolică din Timișoara, cu Episcopia Greco-Catolică din Lugoj, cu parohiile evanghelică și reformată din orașul nostru, cu comunitatea izraelită și cu confesiunile neoprotestante.

Activitatea teologică, științifică, culturală și ecumenică a mitropolitului Nicolae Corneanu este dublată de una la fel de bogată pe plan pastoral-misionar, filantropic și administrativ-bisericesc, pentru care îi aducem acum prinusul sentimentelor noastre de dragoste fiască și de aleasă recunoștință.

Sub înțeleapta arhipăstorire a ierarhului nostru bănățean au primit darul și harul hirotoniei sute de tineri teologi și au fost încadrați la parohie, în vremurile grele ale dictaturii comuniste-atee, mulți preoți foști deținuți politic, au fost construite ori renovate nenumărate biserici și case parohiale, a fost extinsă clădirea Centrului eparhial, s-au construit sedii noi pentru Seminarul teologic din Caransebeș, pentru tipografia eparhială și pentru oficiile protopopiatelor din Făget, Sânnicolau Mare și Timișoara, au fost reînființate așezămintele monahale de la Timișeni, Cebza și Partoș și s-au înființat unele noi la Cenad, Pietroasa Mare,

Fârdea, Dobrești și Ierșnic. Pentru protejarea obiectelor de patrimoniu din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului au fost organizate colecțiile de artă bisericească de la Reșița, Lugoj și catedrala mitropolitană și au fost renovate multe biserici monument istoric.

În toată activitatea sa, vrednicul de pomenire, mitropolitul Nicolae Corneanu, a fost preocupat de pastorația credincioșilor, de completarea parohiilor vacante cu tineri pe care i-a trimis să studieze Teologia la Seminarul din Caransebeș și la Facultatea din Sibiu. Absolvenții care au obținut rezultate foarte bune la învățătură au fost chemați de părintele mitropolit să ocupe funcții în administrația bisericească, să devină cadre didactice la Seminarul din Caransebeș și la Facultatea din Sibiu, unii au fost trimiși la studii postuniversitare în străinătate, alții fiind recomandați pentru treapta arhieriei.

Sectorul filantropic a beneficiat de sprijinul total al mult milostivului nostru părinte duhovnicesc. Asemenea sfântului al cărui nume îl poartă, a săvârșit știute și neștiute fapte de filantropie, sub părinteasca sa purtare de grijă au fost derulate nenumărate proiecte de asistență socială, unele finanțate de asociații ori fundații umanitare din străinătate, au fost reînființate și dezvoltate instituții social-caritative precum: cantine sociale, așezăminte pentru persoane traficate și copii seropozitivi, case de tip familial, servicii rezidențiale pentru vârstnici și de îngrijire la domiciliu, centre de prevenire a abandonului școlar, de consiliere și de pregătire profesională, întreprinderi sociale destinate integrării foștilor deținuți. Menționăm, totodată, că spitalele, penitenciarul, unitățile militare, de jandarmerie au primit sprijin pentru o bună păstorire a bolnavilor, militarilor, deținuților și a persoanelor aflate în dificultate. Dragostea părintească a arhierului nostru s-a revărsat în chip pilduitor asupra păstoriților săi atunci când apele dezlănțuite au lăsat fără case sute de familii din Banat. Centrul eparhial, în parteneriat cu Televiziunea Română și cu alte instituții, a renovat sau a construit din temelii zeci de locuințe în localitățile afectate, precum și o școală în parohia Ionel, cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale fiind oferite sinistraților importante cantități de alimente, haine, materiale de construcții și sume mari de bani. La toate

acestea se adaugă multele fapte de filantropie săvârșite în taină de către părintele nostru mitropolit pentru cei aflați în lipsuri și nevoi, și, mai ales pentru bolnavii internați în spitalele de neuro-psihiatrie din Gătaia și Jebel.

Climatul democratic de după 1989 i-a oferit ierarhului cărturar de la Timișoara posibilitatea de a înființa două instituții de învățământ teologic pentru pregătirea preoților eparhiei: clasele de Teologie din cadrul Liceului Pedagogic „Carmen Sylva” și Facultatea de Teologie din cadrul Universității de Vest, ambele bucurându-se permanent de atenția sa, atât în ceea ce privește procesul instructiv-educativ, cât și în ceea ce privește alocarea de fonduri bănești pentru dotarea cu cele necesare activității didactice.

Prestigiul științific al luminatului mitropolit de la Timișoara, contribuția sa la dezvoltarea studiilor patristice și la promovarea culturii, au fost apreciate așa cum se cuvine, astfel că, Academia Română l-a ales ca membru de onoare, la 10 noiembrie 1992, în același an devenind și membru al Uniunii Scriitorilor. De asemenea, i s-a acordat titlul de Doctor honoris causa din partea Institutului Protestant din Cluj-Napoca (1978), a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad (2003), a Universității de Medicină și Farmacie din Timișoara și a Universității de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului (2003), precum și a Universității de Vest din Timișoara (2003). Președinte de onoare al mai multor asociații și fundații, între care s-a aflat și ASTRA, ierarhul bănățean a fost desemnat cetățean de onoare al municipiilor Timișoara, Lugoj și Caransebeș. Grupul pentru Dialog Social i-a oferit premiul „pentru întreaga viață închinată adevărului, dreptății și libertății” (1997). În anul 2000 i s-a conferit din partea președinției României ordinul național „Pentru Merit” în grad de Mare Cruce, iar în anul 2005 a fost nominalizat de Departamentul de Stat S.U.A. ca „personalitate de excepție a României contemporane”. Peste numai doi ani, Consiliul Județean Timiș i-a decernat premiul „Pro cultura timisensis”, iar în anul 2008 a primit din partea Majestății Sale, Regele Mihai I, ordinul „Crucea Casei Regale a României”, iar în anul 2013 i s-a conferit înalta distincție regală „Nihil sine Deo”.

A rânduit, așadar, bunul Dumnezeu să fim arhipăstoriți de către un ierarh înțelept și înțelegător, neîntrecut în lucrarea administrativ-bisericească și una din figurile luminoase

ale Teologiei românești contemporane, personalitate completă și complexă care, prin simpla-i prezență, impunea respect și admirație.

Viața bisericească din Banat s-a confundat, de altfel, în ultimii 52 de ani, cu cea a regretatului nostru ierarh, „om deplin al culturii române - cum îl numea cineva - pe care se cuvine să-l contemplăm cu recunoștință și să-l apreciem la justa-i, consacrată valoare”.

Fiu al Banatului, foarte iubit de preoți, de monahi și de credincioși pentru talanții dăruți de Dumnezeu, părintele nostru mitropolit a avut o putere de muncă ieșită din comun, datorită căreia oferit cercetătorilor, clericilor, credincioșilor, studenților teologi și elevilor seminariști lucrări de înaltă ținută științifică și de folos duhovnicesc. La curent cu toate noutățile apărute în domeniul Teologiei, al științei și al cercetării, al învățământului și al culturii universale, pe care le-a valorificat în sute de articole, unele semnate cu pseudonim, apărute în cele două volume masive intitulate „Pe baricadele presei bisericești”, Înaltpreasfinția Sa și-a făcut timp și pentru a răspunde personal și într-un mod inconfundabil la miile de scrisori primite din țară și din străinătate, fiind pretutindeni apreciat pentru promptitudinea și acuratețea redactării scrisorilor și pentru punctualitatea impecabilă.

Orator și slujitor de excepție, foarte bun cunoscător al plaiurilor bănățene, al tradițiilor și al datinilor locale, al parohiilor și al așezămintelor mănăstirești, exigent cu sine însuși și cu colaboratorii, deschis și sobru, blând și autoritar, având un remarcabil simț al umorului și o putere de sinteză demnă de admirat, vrednicul nostru părinte duhovnicesc stăpâna în mod impecabil arta dialogului, fapt ce l-a ajutat să stabilească relații ecumenice și de bună colaborare cu toate confesiunile creștine din Banat și cu comunitatea izraelită, prietenia sa cu reputatul prim rabin Ernest Neumann fiind de notorietate.

Casa regală a României, față de care a avut profunde sentimente de respect și de aleasă considerație, ASTRA bănățeană, Adunarea și Consiliul Eparhial, oficiile protopopești, mănăstirile, Asociația Studenților Creștin Ortodocși și Liga tinerilor ortodocși din Timișoara și Lugoj, Societatea femeilor creștin-ortodoxe din Timișoara și Asociația „Oastea Domnului”, Asociația „Memorialul

Revoluției” și toți revoluționarii timișoreni, mediul academic local, Uniunea Scriitorilor, filiala locală, universitățile din Banat, radioul și televiziunile locale și naționale, autoritățile județene și locale, și, nu în ultimul rând, frații români din Banatul sârbesc și din Valea Timocului se înscriu în rândul instituțiilor bisericești și laice și al personalităților pe care le-a sprijinit moral și material și cu care Înaltpreașfințitul Părinte Dr. Nicolae Corneanu, Arhiepiscop al Timișoarei și Mitropolit al Banatului, a statornicit relații de frumoasă și rodnică colaborare, pentru mai binele Bisericii și al credincioșilor încredințați spre păstorire. Așadar, iubitul nostru arhipăstor a muncit din greu în ogrorul Bisericii, al Teologiei, al cercetării, al științei și al ecumenismului, cu nădejdea că va avea „plată multă la ceruri”.

În ultimii ani, și mai ales în ultimele luni de zile, neputințele Părintelui nostru mitropolit s-au înmulțit, bolile de care suferea de zeci de ani s-au agravat, însă Înaltpreașfinția Sa nu s-a plâns niciodată de nimic. Știa că viața sa este în mâinile lui Dumnezeu și că de la El vin „toată darea cea bună și tot darul cel desăvârșit”. Vârsta înaintată și suferința fizică nu l-au putut împiedica să lucreze, să primească în audiență și să răspundă oricărui apel telefonic, la orice oră din zi și din noapte. Mai avea încă multe de spus și de înfăptuit, însă trupul nu l-a mai ajutat și neputințele l-au copleșit. Înainte de a fi internat, pentru câteva zile, în spital și-a cerut iertare de la Preașfințitul Părinte Episcop-vicar și de la maica Mihaela, așa cum de multe ori și-a cerut de la toți colaboratorii săi, exprimându-și dorința de a rămâne „acasă” și încurajându-i astfel: „Există un sfârșit, dar există și un început!”

Acum ne este foarte greu să înțelegem că arhiereul „iubit de toți pentru modestia sa”, cum spunea sfântul Grigorie de Nazianz, care ne-a arhipăstorit vreme de 52 de

ani și de la care ne-a rămas o moștenire teologică și culturală atât de bogată, care „a suferit cu noi în slăbiciunile noastre” (Evrei 4, 15), a plecat pe „cărarea Împărăției”, ca să primească „o slujire mai osebită” (Evrei 8, 6) în ceruri.

Cu credința că despărțirea noastră este doar temporară și cu convingerea că părintele nostru mitropolit, cât a fost în viață, a luptat „lupta cea bună” pentru care va primi „cununa dreptății” (II Timotei 4, 7-8), adresăm un cuvânt de aleasă mulțumire și de sinceră recunoștință medicilor și personalului medical care a fost alături de Înaltpreașfinția Sa în această perioadă de suferință, maicilor care l-au îngrijit cu filială dragoste, familiei și mării familii a credincioșilor bănățeni, atât de atașați de dânsul, sărutăm cu dragoste și recunoștință mâinile care ne-au binecuvântat mai bine de jumătate de secol, Evanghelia pe care a propovăduit-o și a interpretat-o în lumina învățaturii Sfinților Părinți și înălțăm pentru sufletul său smerita și nevrednica noastră rugăciune: „Întâi pomenește, Doamne, în împărăția Ta cerească, pe Înaltpreașfințitul Părintele nostru Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae și așază sufletul lui bun și blând, iertător și smerit, împreună cu toți sfinții care din veac au împlinit cuvântul adevărului Tău”.

Veșnică să fie pomenirea lui din neam și până în neam!

După înconjurarea catedralei și rostirea ecteniilor în patru stări, s-a prezentat onorul gărzii și s-au tras 21 de salve, apoi Înaltpreașfințitul Mitropolit Nicolae Corneanu a fost înhumat în gropnița din subsolul Catedralei Mitropolitane din Timișoara, acolo unde mai odihnește și trupul Mitropolitului dr. Vasile Lazarescu, decedat în anul 1969.

Bunul Dumnezeu să îi facă parte de veșnică odihnă cu toți dreptii Săi!

REDACTIA

MITROPOLIA BANATULUI, ÎN ULTIMII 52 DE ANI

Vrednicul de pomenire dr. Nicolae Corneanu, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului a păstorit vreme de 52 de ani. Perioadă de timp binecuvântată de Dumnezeu prin multe daruri, bucurii și împliniri, care constituie *icoana* a peste jumătate de veac de organizare bisericească în eparhia și mitropolia aflate în partea cea mai de vest a țării. Aceasta încercăm să o schițăm în rândurile care urmează.

Mitropolia Banatului, sub raportul organizării administrative

În anul 1962, la întronizarea Înaltpreasfințitului Mitropolit Nicolae al Banatului, la 15 ani de la înființare, Mitropolia Banatului funcționa cu două eparhii: Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului și Episcopia Aradului, Ienopolei și Hălmagiului.

Emblema eparhiei, care este, conform Statutului pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române, și a Mitropoliei Banatului, are în centru catedrala mitropolitană, flancată de doi îngeri. De o parte și de cealaltă, sfântul locaș este flancat, în miniatură, de un leu care traversează un pod peste o apă, emblemă a Banatului timișean, și de macheta bisericii mănăstirii Săraca, cea mai veche din eparhie. Mitra centrată, precum și crucea și cârja arhierescă susțin și rotunjesc însemnul heraldic, subli-

niind rangul bisericesc important al eparhiei, ridicată la rangul de arhiepiscopie și apoi și de mitropolie.

Înființată în anul 1947, Mitropolia Banatului avea la vremea aceea, ca eparhii sufragane: Arhiepiscopia Timișoarei și Episcopia Caransebeșului. După numai o scurtă perioadă de timp, Episcopia Aradului, Ienopolei și Hălmagiului decide dezafilierea de la Mitropolia Ardealului și alipirea la Mitropolia Banatului, între altele, pentru că Mitropolia risca să rămână cu o singură eparhie, prin desființarea, în anii 1948–1949, a străvechii Episcopii a Caransebeșului. Anul 1994 avea să repare însă această nedreptate, odată cu reînființarea și alegerea ierarhului pentru noua Episcopie a Caransebeșului. Mitropolia Banatului rămâne de atunci cu trei eparhii, până când Sfântul Sinod decide ca, odată cu înființarea eparhiilor ortodoxe românești de la Gyula (1999) și de la Vârșeț (2001), acestea să depindă de Mitropolia cu sediul la Timișoara.

În anul 2009, partea administrativ-bisericească a județului Hunedoara se desprinde de Episcopia Aradului, devenind eparhie de sine stătătoare, cu titulatura „Episcopia Devei și Hunedoarei”. Eparhia Aradului va fi apoi înălțată la rangul de arhiepiscopie, prin hotărârea Sfântului Sinod. Tot reorganizarea bisericească de atunci va face ca eparhiile de la Gyula și de la Vârșeț să depindă direct de Patriarhia Română.

În prezent, Mitropolia Banatului are în componență trei eparhii (Timișoara, Arad, și Caransebeș), căci, potrivit celor hotărâte de Sfântul Sinod, eparhia Devei și Hunedoarei a trecut sub jurisdicția Mitropoliei Ardealului, cu sediul la Sibiu.

Un rol important în diriguirea activității bisericești din Eparhia Timișoarei, pe lângă activitatea Chiriarhului, l-au avut episcopii-vicari, aleși la momentul rânduit, de către Sfântul Sinod, la propunerea Chiriarhului eparhiei. Astfel, primul episcop-vicar, ales în anul 1976, a fost Înaltpreasfințitul dr. Timotei Sevcicu, actualul arhiepiscop al Aradului. În anul 1990, pentru câteva luni, a fost episcop-vicar la Timișoara Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

În anul 2000, a fost ales ca episcop-vicar Preasfințitul Lucian Mic, actualul episcop al Caransebeșului, urmat, la un an diferență, de Preasfințitul Daniil Stoenescu, actualul episcop-administrator al Episcopiei Daciei Felix.

În luna februarie 2006 era ales și hirotonit actualul episcop-vicar, Preasfințitul Paisie Lugojanul.

Organizare și lucrare sfântă în Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului

Întorcându-ne la viața bisericească din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului, dintre anii 1962–1989,

trebuie subliniat că, în ciuda unei perioade de timp nefaste pentru Biserica și țara noastră, prin buna chivernisire a conducerii Centrului eparhial, a început construcția, repararea sau finalizarea a zeci de locașuri de cult, parohiale sau mănăstirești.

În acest timp, au fost restaurate toate bisericile din lemn din zona Făgetului, iar multe alte locașuri de cult au fost împodobite cu pictură. „N-a existat biserică sau capelă, nereparată, în acești din urmă ani. Unde n-a existat pictură, s-a executat acum, prin pictori autorizați”, se arată în raportul Adunării Eparhiale din anul 1970.

În anul 1972, la zece ani de la întronizarea actualului ierarh al Mitropoliei Banatului, s-a târnosit biserica din satul Hodoș, adusă în curtea reședinței mitropolitane, de asemenea, s-au făcut importante extinderi la sediul Centrului eparhial (biblioteca, arhiva, sala de festivități) și la reședința mitropolitană (prin diverse lucrări de mansardare și prin construirea reședinței episcopului vicar).

Biblioteca eparhială, reorganizată, datorită preocupărilor cărțurărești ale Chiriarhului, a fost îmbunătățită cu o colecție importantă de carte teologică, reviste și diverse publicații, în limba română sau în limbi străine, ajungând la zeci de mii de volume. Alături, s-a amenajat un spațiu, care cuprinde carte religioasă veche, de la parohii din cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Tot în această perioadă, s-au amenajat colecția muzeală de la catedrala mitropolitană – catedrala însăși beneficiind de lucrări de întreținere și restaurare, în mai multe rânduri – și cele de la sediile protopopești din Lugoj și Reșița. În anul 1976, s-a dat în folosință noul sediu protopopesesc al protopopiatului Timișoara.

Apoi, în anul 1985, a fost dată în folosință o secție nouă și modernă la tipografia arhidiecezană, unde au fost tipărite nenumărate calendare, pastorale, cărți valoroase de Teologie și istorie, revista „Mitropolia Banatului”, „Îndrumătorul bisericesc” ș.a. Totodată, s-a amenajat un atelier de fabricare a lumânărilor, unul de croitorie și altul de tâmplărie, acesta din urmă, în incinta mănăstirii de la Timișeni.

Viața monahală s-a dezvoltat mulțumitor, în ciuda opreliștilor conducerii comuniste, fiind reactivate mănăstirile Timișeni și Săraca, iar celelalte, ajutate să se dezvolte, pe măsura posibilităților de atunci.

Pe planul învățământului teologic, Seminarul de la Caransebeș a fost un adevărat far călăuzitor, cu cadre didactice bine pregătite și cu o logistică, pe măsura exigențelor învățământului modern. În anul 1976, s-a înființat și Școala de cântăreți bisericești, cu două clase.

Revoluția din Decembrie 1989 a găsit întreaga suflare românească și ortodoxă din Timișoara, adunată în rugăciune, în spațiul dintre Operă și catedrală, pentru alungarea din țară a dictaturii comuniste. „Există Dumnezeu”,

„Vom muri și vom fi liberi”, „Cu noi este Dumnezeu”, au fost numai câteva dintre cele ce s-au scandat, la inițiativa unor clerici care au urcat, cu curaj, în balconul Operei, pentru a vorbi oamenilor.

După Revoluția din 1989, Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului și-a putut continua activitatea, ca și celelalte eparhii din cuprinsul Patriarhiei Române, în deplină libertate, potrivit rânduieilor canonice și tradițiilor proprii.

Slujirea lui Dumnezeu în Arhiepiscopia Timișoarei Organizare și evenimente importante

La începutul anului 1990, Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului avea jurisdicție asupra județelor Timiș și Caraș-Severin, fiind compusă din 7 protopopiate, 408 parohii, 125 filii, 5 mănăstiri și 2 schituri. Prin crearea Vicariatului ortodox ucrainean de la Sighetu Marmației, unele parohii ucrainene din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului au trecut în jurisdicția acestui vicariat. De asemenea, în anul 1990, au fost alese noile organisme parohiale și eparhiale, în conformitate cu hotărârile Sfântului Sinod, cele vechi fiind dizolvate.

La 12 decembrie 1993, Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului hotărâ reînființarea Episcopiei Caransebeșului, prin dezlipire de Arhiepiscopia Timișoarei. Din acel moment, Arhiepiscopia Timișoarei rămânea cu 4 protopopiate, 240 parohii și 83 de filii, precum și 3 mănăstiri (Șag-Timișeni, Săraca și Românești). Ulterior, s-a înființat protopopiatul Sânnicolau Mare, care își construiește la ora actuală, în localitate, un frumos sediu administrativ.

În aprilie 1993, ca un act reparator și de dreptate istorică, împlinind testamentul primului mitropolit al restauratei Mitropolii a Banatului, osemintele mitropolitului dr. Vasile Lazarescu al Banatului (1947–1961) au fost aduse din cripta familială de la Cornești, unde a fost înmormântat în anul 1969 și reînhumate sub altarul catedralei mitropolitane, de față fiind membrii Sinodului Mitropolitan, clerici, monahi și credincioși.

Demnă de menționat, pentru perioada anilor respectivi, este vizita canonică efectuată la Timișoara de regretatul patriarh Teoctist Arăpașu (1986–2007), în ziua de 13 octombrie 1994, prilej cu care a vizitat catedrala și reședința mitropolitană, fiind în drum spre Episcopia Aradului. De asemenea, în zilele de 19–21 mai, același an, eparhia noastră a fost vizitată și de episcopul românilor ortodocși de la Vatra Românească (S.U.A), Preasfințitul Nathaniel Popp. Tot aici, trebuie amintită vizita la catedrala mitropolitană din Timișoara a fostului patriarh Pavle al Serbiei – 2 noiembrie 1995 –, oaspetele aflându-se în țara noastră cu prilejul aniversărilor Patriarhiei Române, din acel an. La șapte ani de la Revoluție (aprilie

1997), Majestatele Lor Regele Mihai I – unul din ctitorii catedralei – și Regina Ana, au putut participa la slujbele de Sfintele Paști, la catedrala mitropolitană. În zilele de 3–5 iulie 2009, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a efectuat o vizită canonică în Arhiepiscopia Timișoarei, ocazie cu care a cercetat reședința și catedrala mitropolitană, mănăstirea Timișeni, sediile Primăriei Timișoara și Consiliului Județean Timiș, mănăstirea Dobrești și a târnosit noua biserică a parohiei „Învierea Domnului”, din Lugoj.

Împlinirea, în anul 1996, a 50 de ani de la târnosirea catedralei, a fost marcată prin mai multe festivități, care au culminat cu oficierea Sfintei Liturghii arhieresti, la catedrală, în chiar ziua aniversării acesteia. Aniversarea, un an mai târziu, a 50 de ani de la înființarea Mitropoliei Banatului (1947–1997), a fost sărbătorită, printre altele, prin săvârșirea Sfintei Liturghii la catedrală, în ziua de 26 octombrie, la care au slujit toți ierarhii eparhiilor Mitropoliei Banatului.

Trebuie subliniat că un important factor de spiritualitate ortodoxă îl constituie catedrala mitropolitană, locaș de cult unde se desfășoară cele mai multe slujbe cu arhieriu și unde, de regulă, participă la sfintele slujbe mulți credincioși din oraș și nu numai. Îndeosebi, hramul Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, de la 15 septembrie, reunește numeroși pelerini și închinători din toată țara, mai ales că, începând cu anul 1956, sfintele sale moaște sunt adăpostite în catedrală. În ultimii ani, cultul Sfântului Iosif cel Nou a sporit mai mult și prin faptul că slujbele legate de praznicul său se oficiază și în ziua de 16 septembrie. În toamna anului 2011, pentru prima dată de la aducerea la Timișoara, racla cu moaștele Sfântului Ierarh Iosif cel Nou a fost dusă în procesiune în Arhiepiscopia Sibiului, iar un an mai târziu și la catedrala episcopală din Caransebeș.

În anul 2014 a fost aduse pentru prima dată la Timișoara capul Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, respectiv o părticică din moaștele sale, dăruită bisericii parohiei Timișoara Iosefin.

Perioada de după anul 1990 este caracterizată și prin ridicarea multor locașuri de cult în Timișoara (Zona Dacia, Calea Aradului, Zona Soarelui, „Sf. Arhid. Ștefan”, Calea Lugojuului, Zona Pârvan, Fabric Vest, Zona Tipografilor ș.a.), precum și în cuprinsul întregii eparhii (Lugoj – „Învierea Domnului”, Deta, Dumbrava, bisericile de la mănăstirile Săraca și Timișeni ș.a.). Numai la începutul anului 2012, erau în construcție bisericile din Crucești, Lugoj – Dealul Viilor, Timișoara – Zona Tipografilor, Iosef Mică, Timișoara – Zona Steaua, Timișoara – Ciarda Roșie, Receaș II, Făget, Săcălaz, Sânpetru Mic, Gottlob, mănăstirea Dobrești ș.a. Multe biserici din eparhie au fost târnosite, altele doar binecuvântate, urmând a fi împodobite cu pictură. Fondurile necesare au provenit, în general, din jertfelnicia credincioșilor, dar și din contribuția Centrului

eparhial și a Secretariatului de Stat pentru Culte. Catedrala mitropolitană a trecut, în anii din urmă (2006–2012), prin importante refaceri interioare (desprăfuirea picturii, recondiționarea iconostasului și a policandrelor, împodobirea sfântului altar, ș.a.m.d.) și exterioare (acoperișul pridvoarelor laterale, refacerea țiglei, a grilajelor lemnoase de la clopotniță), fiind dotată și cu un sistem audio performant.

2008 este anul în care tipografia arhidiecezană a trecut printr-un amplu proces de modernizare, fiind achiziționate utilaje noi, din import. A fost de asemenea, înființată, societatea de editură și tipografie „Partoș” S.R.L. Atelierul de lumânări, a fost și el dotat cu utilaje moderne și performante, prin grija sectorului economic al Centrului eparhial.

Adunarea Eparhială din 12 decembrie 2009 hotărâ înființarea protopopiatului Timișoara II, prin dezlipire de protopopiatul Timișoara I. Astfel, la începutul anului 2014, în cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei, existau 6 protopopiate (Timișoara I, Timișoara II, Lugoj, Făget, Deta și Sânnicolau Mare), cu 272 de parohii și 74 de filii, 10 mănăstiri și 1 schit, la care slujesc 405 preoți și 21 diaconi, din care, 393 la parohii, 4 la spitale, 1 la armată, 1 la penitenciar, 3 la casele pentru copii, 2 la azilele din Jebel și Gătaia, 1 pentru credincioșii cu deficiențe de auz și vorbire și 1 la azilul de bătrâni din Ciocova.

În primăvara anului 2014 au avut loc alegeri pentru o nouă legislatură a Adunării Eparhiale și pentru forurile executive și deliberative de la parohiile din cuprinsul Arhiepiscopiei Timișoarei.

Viața monahală timișeană

Viața monahală din eparhie s-a limitat, între anii 1990–1996, la existența a trei așezăminte monahale (Săraca, Românești și Șag-Timișeni), dar s-a intensificat, începând din anul 1996, când, prin stăruința Chiriariului, s-a reactivat vechea mănăstire de la Cebza, cu destinație pentru monahii. Anul 2001, aduce schimbări pozitive în viața monahală, prin înființarea a trei noi

schituri: Fârdea, Luncaii de Sus și Petroasa Mare, transformate ulterior în mănăstiri. În cursul anului 2003, au mai fost înființate două noi așezăminte monahale: Morisena și Dobrești, cel din urmă, fiind ctitoria mitropolitului de pe atunci al Moldovei și Bucovinei, actualul Preafericit Părinte Patriarh Daniel, originar din această localitate. Prin hotărârea Sinodului Mitropolitan, în anul 2008, a fost reînființată vechea mănăstire de la Partoș, cu destinație pentru călugări, numărul așezămintelor monahale din eparhie ajungând astfel la zece. În cursul anului 2010, a mai fost înființat schitul de la Ierșnic, iar, un an mai târziu, schitul „Sfântul Ierarh Nicolae” din incinta reședinței mitropolitane, care ulterior s-a desființat. La toate mănăstirile și schiturile au fost realizate importante lucrări gospodărești (ex. la mănăstirile Săraca, Românești și Timișeni, s-a reconstruit întreaga incintă) în timp ce, la mănăstirile și schiturile noi, s-au construit sau se construiesc din temelii, biserica și corpurile anexe.

Împliniri, sub raport cultural și catehetic

Sub raport cultural, trebuie menționat că, de Sfintele Paști ale anului 1990, apărea primul număr al foii eparhiale bilunare „Învierea” și de asemenea, a continuat apariția revistei „Mitropolia Banatului”, redenumită „Altarul Banatului”, după denumirea primului număr, din anul 1947. Totodată, a continuat să apară almanahul bisericesc eparhial, care va deveni din „Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic”, „Calendarul românului pe anul comun de la Hristos”, iar, după anul 1995, „Calendarul Arhiepiscopiei Timișoarei”.

În anul 1990, se înființează „Liga tineretului ortodox român” și „Asociația studenților creștini ortodocși români” și câțiva ani mai târziu, „Societatea femeilor creștin-ortodoxe”, din Timișoara. În anul 1993, s-a înființat o filială a „Ligii tineretului ortodox român” și la Lugoj. Fiind reînviată asociația „Oastea Domnului”, se constituie primul grup de ostași, ieșiți din clandestinitate, având ca sediu, un spațiu din incinta catedralei mitropolitane. Astăzi, ostașii sunt organizați la Timișoara în mai multe grupări, aflate de obicei la catedrală sau în jurul unor biserici parohiale din oraș. În fiecare an, în luna iulie, la catedrala mitropolitană se organizează Adunarea pe țară a Oastei Domnului.

În cursul anului 2005, s-a înființat studioul de radio „Învierea”, ale cărui emisiuni erau difuzate de Radio Reșița, Radio Timișoara și Radio Europa Nova Timișoara. Postul de televiziune Europa Nova Lugoj transmite săptămânal o emisiune religioasă, susținută de protopopiatul ortodox român din localitate. O bună colaborare există între redactorii și corespondenții de la Biroul de presă al Centrului eparhial și televiziunea Patriarhiei, TRINITAS TV. Începând din anul 2009, studioul

de radio „Învierea”, colaborează pentru realizarea de emisiuni, reportaje și documentare cu postul de televiziune TRINITAS TV și cu Radio TRINITAS, ale Patriarhiei Române. În anul 2010, s-a înființat, la Centrul eparhial din Timișoara, redacția cotidianului Ziarul LUMINA, ediția de Banat.

În martie 2008, a apărut primul număr al suplimentului „Femeia ortodoxă” al publicației „Învierea”, alcătuit de Societatea femeilor creștin-ortodoxe din Timișoara, adăugându-se astfel, suplimentelor deja existente: „Logos” editat de Facultatea de Teologie, „Filocalia” editat de Liga tinerilor creștini ortodocși, „Studențimea ortodoxă” editat de Asociația studenților creștini ortodocși și „Stânca vieții” editat de Oastea Domnului.

Din anul 2009, la Centrul eparhial funcționează nou înființata secție de patrimoniu bisericesc și construcții. De asemenea, la nivelul eparhiei, s-a implementat proiectul catehetic „Hristos împărtășit copiilor”, extins deja la toate parohiile și proiectul „Alege școala!”, ambele fiind dezvoltate de Patriarhia Română, prin biroul catehetic eparhial.

Referitor la activitatea editorială și de tipografie, amintim doar câteva dintre lucrările importante, tipărite după anul 1990, sub sigla Editurii „Învierea”, la tipografia arhiepiscopozană: *Quo vadis?* (1990), *Spovedania unui pelerin rus către duhovnicul său* (1992), *Floarea darurilor* (1992), *Colecția „Biblioteca bunului creștin”* (din 1994), *Gânduri bune pentru gânduri bune și Prescuri pentru cuminecături* (1998), *Psihoterapia ortodoxă* (1998), *Antologhionul* (1999), *Bizantinologie* (2 vol., 1999), *Pe baricadele presei bisericești* (2 vol., 2000), *Patericul egiptean* (2002), *Instituțiile divine* (2004), *Scara Raiului* (2004), *Simbolica biblică și creștină* (2005), *Viața, slujba și acatistul Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș* (2006), *De ira Dei* (2006), *Enciclopedia semnelor culturale și arhetipurilor religioase* (2007), *Din istoricul parohiilor ortodoxe române timișorene* (2007), *Actualitatea literaturii vechi patristice* (2007), *Pe aripile cuvântului* (2009), *Patriarhul Miron Cristea, ierarh providențial al națiunii române. Cuvântări* (2009), *Ecouri perene de lumină și credință din Țara Sfântă* (2009).

Înființându-se, la Arhiepiscopia Timișoarei, centrul de pelerinaje „Partoș”, au fost organizate, prin intermediul acestuia, mai multe pelerinaje interne, la biserici și mănăstiri, unele realizate în colaborare cu biroul similar al Patriarhiei Române. În cursul anului 2014 au fost organizate mai multe pelerinaje în țară și străinătate: mănăstiri și biserici din eparhie și din alte eparhii, Țara Sfântă, Muntele Athos, etc

Învățământul teologic și religios

Sub raportul învățământului teologic și religios, trebuie subliniat că Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei, întrunită la 10 decembrie 1992, a adoptat

hotărârea privind înființarea Facultății de Teologie din Timișoara. Drept urmare, Centrul eparhial a solicitat rectoratului Universității de Vest din Timișoara înființarea unei Facultăți de Teologie ortodoxă. Senatul acestei instituții, avizând favorabil propunerea făcută, la 25 martie 1993 a fost încheiată o convenție între Arhiepiscopia Timișoarei și Rectoratul Universității de Vest, comunicată apoi Ministerului Învățământului, for care a aprobat înființarea facultății. Studiile teologice au debutat în anul universitar 1993–1994, cu specializările: Teologie Pastorală și Teologie Litere (Limba și Literatura Română, Limba și Literatura Franceză, Limba și Literatura Germană și Limba și Literatura Italiană), cărora, în anul universitar 1996–1997, li s-a alăturat specializarea Teologie Istorie. Începând cu anul universitar 2005–2006, a fost implementat programul Bologna, cursul de licență cuprinzând două specializări: Teologie Pastorală (cu 4 ani de studii) și Teologie Didactică (cu 3 ani de studii). Din anul 2005, titulatura Facultății, din care face parte secția de Teologie ortodoxă, s-a schimbat în Facultatea de Litere, Istorie și Teologie. În același an, la catedra de Teologie, studiau 319 studenți, cadrele didactice fiind în număr de 17. Tot acum, se înființează și cursurile de masterat în Teologie, care se vor diversifica de-a lungul anilor. La începutul anului 2014, la secția de Teologie ortodoxă a Facultății de Litere, Istorie și Teologie studiau 162 studenți, dintre care: 157 la Teologie pastorală și 5 la Teologie didactică.

Anul 1997 este cel în care s-a decis înființarea primei clase cu profil teologic ortodox din eparhie, având durata de 5 ani, în cadrul liceului „Eftimie Murgu” din Timișoara. Inițial, liceul funcționa ca școală superioară

și gimnaziu de fete, până în anul 1948, când se va încheia tradiția liceului de fete, școala devenind mixtă, cu 12 clase. Din anul 1970, se va înființa o secție nouă de liceu pedagogic, pentru ca, din anul școlar 1997–1998, să se înființeze și o clasă cu profil teologic ortodox. Denumirea de „Carmen Sylva”, o va pierde în anii comunismului, în favoarea denumirii de „Eftimie Murgu”, pentru ca, din anul 2002, să se revină la vechea denumire. La începutul anului 2014, la clasele de Teologie de la colegiul „Carmen Sylva” din Timișoara învățau 81 de elevi.

Din anul școlar 1994–1995, ora de Religie a fost trecută, ca materie de studiu obligatorie, în învățământul preuniversitar din școlile din eparhie. La începutul anului 2014, această materie era predată de 113 profesori titulari, 69 suplinitori calificați și 24 preoți suplinitori.

Misiunea de asistență socială

Misiunea de asistență socială a Bisericii s-a făcut resimțită, după anul 1989, mai întâi în spitale, apoi în armată, penitenciar și instituțiile de ocrotire socială ale Statului. Principalele unități medicale din Timișoara, au început să fie, treptat, deservite de către un preot misiionar. În timp, în cadrul acestor instituții, s-au construit capele și chiar biserici: capela de la Clinica de cardiologie, ce s-a sfințit în anul 2001; biserica de la Spitalul de boli infecțioase „Victor Babeș”, a cărei sfințire a avut loc în 2005; biserica de la Spitalul Județean, finalizată și sfințită în 2008 și capela Inspectoratului de Poliție a județului Timiș, sfințită în 2001. În cadrul Armatei, la unitatea militară U.M. 01109 din Chișoda, funcționează o capelă militară, începând cu anul 1999.

Arhiepiscopia Timișoarei a participat la acțiunile sociale ale unor instituții sociale atât ale Statului, cât și private, prin parteneriate și protocoale de colaborare, concretizate în unele servicii, precum cabinetul medical „Civica”, ce a funcționat între anii 1992–2006. Acesta se adresa, în principal, celor nevoiași și celor care nu dispuneau de asigurare medicală, iar ulterior, de medic de familie.

Începând cu anul 2001, la Centrul Eparhial s-a înființat sectorul de asistență socială, sub îndrumarea căruia au fost înființate servicii sociale, cu caracter primar și rezidențial. Așezămintele sociale destinate copiilor, înființate de-a lungul anilor, sunt următoarele: casa de tip familial „Diaconița Febe” deschisă în 2001, casa de tip familial „Sfânta Maria” din localitatea Alioș deschisă în 2003, casa de tip familial „Sfânta Anastasia” din Topolovățu Mare inaugurată în 2004, în care se îngrijesc copiii aflați în sistemul de ocrotire al Statului. Începând cu anul 2003, Centrul Eparhial a fondat Centrul comunitar de zi pentru persoane seropozitive, denumit generic „Speranță în viitor”. În colaborare cu Centrul de resurse și abilitare „Speranța”, a fost amenajată, dotată și sprijinită

constant grădinița „Luminița”, pentru copii nevăzători și cu dizabilități asociate, inaugurată în 2005, iar în anul 2009, s-a înființat grădinița pentru copii „Troita”, prima grădiniță ortodoxă din Timișoara. În cursul anului 2012, tot prin grija sectorului de asistență socială, se va înființa prima școală ortodoxă din Timișoara, denumită „Sfântul Antim Ivireanul”.

Comunitatea persoanelor cu deficiențe de auz și vorbire s-a consolidat în jurul unei comunități parohiale, conduse de un preot, ce săvârșește sfintele slujbe în limbaj mimico-gestual, încă din anul 2001. Din anul 2011, parohia Timișoara Iosefin a pus la dispoziția comunității un spațiu adecvat, aflat la demisolul bisericii parohiale.

În urma inundațiilor catastrofale din primăvara anului 2005, Arhiepiscopia Timișoarei a construit 24 de case, în șase localități, a contribuit la consolidarea a două case și la construirea școlii din localitatea Ionel.

Grija Bisericii s-a extins și în sprijinul victimelor violenței în familie, pentru care s-a inițiat un serviciu rezidențial, ce funcționează constant, din primăvara anului 2008. Nici vârstnicii nu au fost uitați și, pe lângă purtarea de grijă desfășurată prin intermediul celor cinci cantine sociale, Centrul eparhial a amenajat așezământul „Sfântul Nicolae” din parohia Checea Română, unde sunt îngrijiți vârstnici fără posibilitatea de a se întreține.

„Centrul de consiliere pentru persoane aflate în dificultate”, din localitatea Făget, primul serviciu social primar organizat în zonă, a adus beneficii directe credincioșilor din zona cea mai săracă a județului Timiș. Purtarea de grijă a Bisericii s-a extins și asupra unei categorii de beneficiari cu o situație mai problematică și anume victimele traficului de ființe umane, prin înființarea unui serviciu rezidențial de integrare, începând cu anul 2005.

Atenția sectorului de asistență socială al eparhiei s-a îndreptat și spre credincioșii din spitalele de psihiatrie din Jebel și Gătaia, pentru fiecare din cele două instituții fiind încadrat câte un preot misionar.

Tot în planul asistenței sociale, meritorie este și activitatea desfășurată de fundațiile și asociațiile din eparhie: fundația „Filantropia” a Centrului eparhial, fundația „Antimis”, fundația „Preot Ioan Olariu”, Societatea femeilor creștin ortodoxe din Timișoara, asociația „Diaconia” din parohia Timișoara Zona Dacia, Asociația studenților creștini ortodocși din România ș.a.

În anul 2014 s-a dat în folosință brutăria *Pâinea vieții*, proiect demarat de Administrația Națională a Penitenciarelor, Patriarhia Română și Federația Filantropia.

De asemenea, în luna aprilie a anului 2014, s-a dat în folosință un salon din cadrul Spitalului Județean, modernizat și re tehnologizat cu sprijinul Arhiepiscopiei Timișoarei.

Cu prilejul inundațiilor severe din țara vecină, Serbia, în vara anului 2014 Arhiepiscopia Timișoarei a distribuit ajutoare în mai multe eparhii din Patriarhia Sârbă, cu sprijinul eparhiilor din Patriarhia Română și al clericilor și credincioșilor din eparhia noastră.

Bună conviețuire între cultele locale

După Revoluția din Decembrie 1989, raporturile dintre cultele religioase din Timișoara și din județul Timiș au putut să se dezvolte normal, deși, chiar în perioada de dinainte, un istoric bănățean (I.D. Suciu) sesiza că, „ecumenismul local, caracteristic vieții religioase din țara noastră, este foarte vizibil în Mitropolia Banatului”. Din anul 1994, reprezentanții tuturor cultelor religioase din Timișoara și Lugoj, participă anual la „Săptămâna de rugăciune pentru unitatea creștinilor”, la manifestări ca „Marșul Învierii”, „Paștele orfanilor”, „Crăciunul orfanilor” și la diferite evenimente religioase importante, din activitatea cultelor.

În anii 2007 și 2012, întâlnirea de rugăciune ecumenică a cultelor s-a ținut în catedrala mitropolitană. De-a lungul acestor ani, au continuat bunele relații dintre culte, concretizate prin tradiționalele întâlniri, cu prilejul marilor praznice creștine sau ale altor culte. La reședința mitropolitană, au loc întruniri ale reprezentanților tuturor cultelor din Timișoara și județ, cu prilejul recepției de Sfintele Paști, Crăciun și Anului Nou. Prin grija unor monahi și monahii din Mitropolia Banatului, au fost menținute relații de frățietate, concretizate prin vizite, conferințe, schimb de experiență ș.a., cu monahi catolici franciscani, din Italia.

Concluzii

Ceea ce rămâne de subliniat, în concluzie, este râvna deosebită depusă în slujba Bisericii lui Hristos, în cei peste 50 de ani de arhipăstorie, de către regretatul nostru Părinte Mitropolit Nicolae, ajutat de episcopii săi vicari, de personalul de la Centrul eparhial, de protopopi, de stareți și starețe, de clericii de la catedrală, parohii și mănăstiri, de monahi și de monahii, de membrii diferitelor asociații ale mirenilor, de personalul din cadrul diferitelor sectoare ale eparhiei și, nu în ultimul rând, de bunii credincioși și credincioase de pe meleagurile Banatului de câmpie.

Pentru toate realizările din trecut, înălțăm o rugăciune de mulțumire către Bunul Dumnezeu, rugându-L să primească sufletul bun și blând al Părintelui nostru Mitropolit în Împărăția Sa, unde dreptii ca luminătorii strălucesc. Veșnică să îi fie pomenirea din neam în neam!

Sinteză a vieții bisericești alcătuită de
Cancelaria Centrului eparhial

PĂRINTELE MITROPOLIT NICOLAE CORNEANU, IERARH ȘI CĂRTURAR AL BISERICII DIN BANAT

† PAISIE LUGOJANUL

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, dimpreună cu toți ostenitorii Centrului Eparhial

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Nicolae al Banatului reprezintă un model de ierarh vrednic și cinstitor de Dumnezeu prin întreaga activitate desfășurată de-a lungul celor 53 de ani de arhierie, dar și a celor peste 90 de ani hărăziți de Părintele ceresc și închinați Bisericii noastre dreptmăritoare.

Întâlnirea cu Înaltpreasfinția Sa, în anii studenției, ca tânăr membru al Asociației Studenților Creștin Ortodocși, a fost atât pentru mine, cât și pentru alți tineri ierarhi ai Sfântului Sinod, un moment binecuvântat de Dumnezeu.

Aceasta întrucât am cunoscut un om, un teolog, un ierarh și un cărturar înzestrat cu alese calități morale și intelectuale, datorite de Tatăl ceresc și cultivate cu multă înțelepciune și cu tact pedagogic în slujirea încredințată, la 4 martie 1962, de Arhiepiscop al Timișoarei și Caransebeșului și de Mitropolit al Banatului.

Dincolo de apropierea ce ne-a legat sufletește prin dragostea părintească arătată de către Înaltpreasfinția Sa, prin mila lui Dumnezeu și purtarea Sa de grijă, s-a rânduit să fiu ales și în demnitatea de ierarh, ceea ce mă determină să-i rămân pururea recunoscător pentru încrederea acordată și să încerc a-i urma întru rodnice împliniri ale anilor de slujire arhierască.

Sigur, timpul mi-a demonstrat că, alături de Înaltpreasfinția Sa ca ierarh, am avut bucuria de a fi descoperit un părinte, în sensul filial și duhovnicesc al cuvântului, încă de când slujeam în misiunea Sfintei noastre Biserici, la românii aflați în Episcopia Ortodoxă din Ungaria, unde am avut un sprijin constant și necondiționat al Înaltpreasfinției Sale de câte ori a fost nevoie.

Ca teolog, absolvent al Facultății de Teologie din București, Părintele Mitropolit Nicolae a reușit să-și definitiveze studiile cu succes, prin susținerea tezei de doctorat cu titlul: *Viața și petrecerea Sfântului Antonie cel Mare. Începuturile monahismului creștin pe Valea Nilului*, sub coordonarea cunoscutului profesor Ioan G. Coman, fapt ce l-a determinat să iubească patristica și să devină un important patrolog contemporan.

Activitatea desfășurată ca tânăr profesor la Academia Teologică din Caransebeș, în perioada 1947-1948, apoi cea de la Seminarul Teologic din aceeași localitate, între anii 1956-1959, și cea de conferențiar la Institutul de Grad Universitar din Sibiu, i-au deschis drumul consacrării ca teolog de marcă al Ortodoxiei și de cărturar remarcabil al Bisericii noastre.

Ca ierarh a continuat activitatea teologică și științifică, traducând din limba greacă cunoscuta lucrare: *Scara Raiului*, a Sfântului Ioan Scărarul, tipărită în Editura eparhială și vândută în peste 40.000 de exemplare, la care se adaugă o altă traducere, tot din greacă, *Viața Fericitului Pahomie*.

În același cadru al patristicii, menționăm și alte lucrări de referință, cum ar fi: *Studii patristice. Aspecte din vechea literatură patristică*, Editura *Învierea* a Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1984; *Patristica Mirabilia. Pagini din literatura primelor veacuri creștine*, Editura *Învierea*, Timișoara, 1987; *Miscelaneea Patristica*, Editura *Amarcord*,

Timișoara, 2001; *Farmecul scrierilor patristice*, Editura Anastasia, București, 2002; *Patristica-filosofia care mângâie*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2004.

La acestea se mai adaugă numeroasele comunicări, referate și conferințe susținute în țară și în străinătate, care, ulterior, au văzut lumina tiparului în reviste de specialitate, la noi și în afara granițelor țării.

O grijă aparte a arătat Înaltpreasfinția Sa pentru punerea în îndemâna preoților a unor volume de predicii fie întocmite de Înaltpreasfinția Sa, fie selectate din revistele *Mitropolia Banatului*, *Mitropolia Ardealului*, *Mitropolia Olteniei*, *Telegraful Român* de la Sibiu și tipărite la Timișoara sub genericele: *Leșit-a semănătorul* (Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1974) și *Popasuri duhovnicești de la Crăciun la Paști* (Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 2001).

Tot sub purtarea de grijă a Înaltpreasfinției Sale au primit harul preoției sute de preoți ce au fost încadrați la parohie și au fost încurajați și ajutați să construiască noi biserici, să renoveze case parohiale și să administreze, cu responsabilitate, bunurile Bisericii, chiar dacă vremurile nu au fost întotdeauna favorabile.

Preocupat permanent de buna desfășurare a vieții bisericești din Mitropolia Banatului, a reactivat Mănăstirile Timișeni, Partoș și Cebza, a înființat unele noi, ca: *Morisena Cenad*, *Fârdea*, *Petroasa Mare*, *Luncanii de Sus* și a binecuvântat inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel pe când era mitropolit la Iași de a ctitori mănăstirea cu hramul Sfânta Cuvioasă Parascheva de la *Dobrești*.

A înființat secția seminarială de Teologie din cadrul Liceului Pedagogic *Carmen Sylva* și Facultatea de Teologie din Timișoara, acordând sprijin permanent învățământului teologic, însă fără a neglija pe absolvenții acestor școli, care au fost hirotoniți preoți sau au devenit profesori de religie.

Pe lângă zecile de articole, de studii, de recenzii și de cărți publicate, Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae a coordonat revista mitropolitană *Altarul Banatului* și pe cea eparhială *Învierea*, în așa fel încât să fie menționate între publicațiile bisericești cu cea mai punctuală și constantă apariție.

Atenția Părintelui Mitropolit față de presa bisericească s-a văzut și în acești ani din urmă, când, la inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh, de a avea un cotidian național la nivel de Patriarhie, *Ziarul Lumina*, a sprijinit proiectul și a binecuvântat ca Mitropolia Banatului să contribuie la apariția *Ediției de Banat a Ziarului Lumina*, ce s-a alăturat celorlalte ediții regionale de Moldova, de Transilvania și de Oltenia.

Tot în acest cadru al presei bisericești, se pot adăuga emisiunile realizate prin studioul eparhial de radio *Învierea* pentru Radio Trinitas, Radio Timișoara, Radio Reșița, Trinitas TV, TVR Timișoara și TV Europa Nova, ce nu ar fi

avut sorți de izbândă fără angajarea unui colectiv redacțional pregătit să răspundă unor astfel de exigențe.

Dragostea de oameni, receptivitatea față de problemele lor, blândețea, răbdarea și ținuta clericală impecabilă, l-au făcut să fie iubit de credincioși și de preoți, iar spiritul enciclopedic i-a deschis drumul spre lumea academică, spre cooperarea cu administrația locală și națională, dar și spre cei aflați în suferință, în nevoi și în lipsuri.

Așa se face că mulți preoți, monahi și credincioși au purtat de ani buni, o corespondență permanentă cu Înaltpreasfinția Sa, pentru un sfat și chiar pentru un sprijin financiar, indiferent de locul unde domiciliu.

Pentru toate acestea și pentru multe altele, știute și neștiute, aducem prinosul nostru de cinstire și de recunoștință vrednicului nostru ierarh, rugând pe Părintele ceresc să așeze sufletul său în lumina cea neînserată a Preasfintei Treimi, acolo unde se odihnesc sufletele tuturor celor bineplăcuți Lui.

BUNUL MITROPOLIT NICOLAE A PLECAT LA CERURI!

Preot ZAHARIA PEREȘ

E foarte greu să scrii la trecut despre cineva atât de drag, pentru că oricum ai așeza cuvintele ele răspund la timpul prezent. Toate amintirile legate de el sugerează veșnicia lucrului bine încheiat, a omului care l-a avut pe Dumnezeu în suflet și l-a făcut apoi cunoscut celor din jur prin sine, prin faptele sale, dar mai ales prin atitudinea sa față de toți care i-au deschis ușa casei, ziua și noaptea. Altfel spus, au trecut peste 52 de ani de când Bunul Dumnezeu a rânduit ca la noi în Banat să fie instalat în Catedrala mitropolitană din Timișoara un vrednic și bun arhipăstor al oamenilor din aceste părți ale țării, originar din Caransebeș, oraș cu tradiție în viața bisericească, dar și culturală a României, locul de unde a plecat primul patriarh Miron Cristea, dar iată și al doilea „patriarh” al nostru, al bănățenilor, Nicolae Corneanu. Însă, așa a rânduit Dumnezeu să fim mândri că și Preafericitul Părinte Patriarh Daniel este tot din părțile Banatului și duce mai departe amintirea Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae Corneanu, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului. Starea morală și intelectuală a Mitropolitului nostru a fost apreciată încă din anii studiilor teologice care l-au recomandat în misiunea de profesor la Seminarul Teologic din Caransebeș, apoi, în cea de conferențiar la Institutul Teologic Ortodox din Sibiu și ulterior în funcțiile administrative la Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului. Toate acestea evidențiază că până la treapta arhieriei teologul Nicolae Corneanu a studiat și a trudit pentru cunoașterea învățaturii Bisericii noastre și a făcut cinste școlilor pe unde a trecut, dar și Centrului Eparhial timișorean, unde, prin misiunile încredințate a demonstrat calități administrative desăvârșite. Sigur că, trebuie amintite studiile doctorale în Litere și Teologie de la Universitatea din București care s-au finalizat cu lucrarea „Viața Sfântului Antonie cel mare. Începuturile monahismului creștin pe Valea Nilului”.

În calitate de arhieru a reușit atât de multe încât simt că nu pot scrie cu toată convingerea că voi cuprinde totul, motiv pentru care aș aminti doar în trecut fără titluri zecile de cărți și studii puse pe hârtie în orele târzii din noapte, responsabilitățile încredințate de Sfântul Sinod, reprezentările Bisericii noastre la conferințele și organismele bisericești internaționale, dialogul eficient cu celelalte culte și religii și toate acestea pentru că pe lângă impresionanta cultură laică și religioasă a știut să grăiască frumos în limbile franceză, germană și greacă, din greacă traducând „Scara Raiului” a Sfântului Ioan Scărarul, care s-a tipărit la editura noastră arhiepiscopană în opt ediții, mai precis în peste 40000 de exemplare...

Și câte nu am putea spune despre realizările Mitropolitului Nicolae, de la sutele de preoți care îl cinstesc și-l respectă dincolo de moarte numai din dragoste și până la zecile de biserici construite cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale și nu doar atât, pentru că, nu a fost om care să-i fi trecut pragul și să nu fie sprijinit și ajutat.

În urmă cu mai mulți ani, Părintele Mitropolit m-a chemat să-i fiu consilier la Centrul Eparhial și de atunci am descoperit mult mai mult decât am știut despre Înaltpreasfinția Sa. În primul rând, am constatat că am dat admitere la „Școala Mitropolitului Nicolae”, care nu numai că ne-a învățat administrație, dar ne-a arătat că preotul trebuie să fie modest, cinstit, curat, punctual, blând, să aibă o ținută frumoasă și îngrijită, dar în același timp să fie respectos cu cei dragi din familie și mai ales cu credincioșii pe care-i păstorește. Iar în al doilea rând, pot să spun că cea mai mare calitate pe care am văzut-o la Înaltul a fost bunătatea, o bunătate cum nu mi-am putut închipui că poate exista la vreun om. A încercat permanent să fie promotorul binelui, să fie de ajutor celor care îl rugau ceva și atunci când nu găsea o soluție favorabilă nu le spunea oamenilor că nu se poate, ci să mai aștepte, să aibă răbdare, că se va găsi o soluție și așa era, găsea varianta cea mai bună pentru ei, chiar dacă de multe ori se neglija pe sine.

Nu pot încheia aceste câteva gânduri fără să mă aplec cu smerenie, Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit și să Vă mulțumesc încă odată pentru cinstea dozebită pe care mi-ați făcut-o, de a Vă fi alături și de a sublinia împreună cu membrii familiei că „pilda Omului și Mitropolitului Nicolae își are temeiul în nemăsurata sa modestie, în răbdarea sa de excepție și în curajul pocăinței”.

Cu ochii în lacrimi, lângă toți cei ce V-au fost aproape, rugăm pe Atotmilostivul Dumnezeu să Vă pomenească întru Împărăția Sa!

OPERA PUBLICISTICĂ A MITROPOLITULUI DR. NICOLAE CORNEANU

Preot dr. MARIUS FLORESCU

Este destul de dificil să realizezi o privire de ansamblu, și pe de-asupra limitată ca spațiu, a operei publicistice aparținând unui autor ajuns la vârsta senectuții și care a început să publice încă din anii studenției. Este vorba despre Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae Corneanu, trecut de curând la cele veșnice.

Mergând pe fir cronologic, trebuie amintită pentru început o broșură tipărită în anul 1975 la Editura Institutului biblic și de misiune al Bisericii Ortodoxe Române, intitulată *Pedobaptismul (botezul copiilor) de-a lungul vremii*, în fapt, un studiu extras din revista „Biserica Ortodoxă Română” (an XCIII, 1975, nr. 1-2, pp. 130-149). Foarte bine documentat patristic și scripturistic, studiul concluzionează, la capătul considerațiilor și investigațiilor pe care le-a întreprins autorul, că „din punct de vedere teologic botezul copiilor mici nu constituie o eroare, (...) ci practica de veacuri a Bisericii”. Acest studiu, care ar merita retipărit, este de foarte mare actualitate, mai ales în contextul dialogurilor teologice pe tema Tainelor de inițiere, la care participă Biserica Ortodoxă în ansamblul ei.

Cu scopul de a populariza credința creștină și, în același timp, de a veni în ajutorul clericilor și teologilor în activitatea lor învățătoarească, Î.P.S. Sa Mitropolitul Nicolae a publicat numeroase lucrări, articole și studii, sau a îndrumat apariția unor publicații. Astfel, în anul 1981 se tipărește la Editura Mitropoliei Banatului lucrarea *Temeiurile învățaturii ortodoxe*, în care înaltul ierarh a dorit să arate, așa cum însuși mărturisește în introducerea lucrării, rostul și importanța Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradiții, „luate împreună ca temei al învățaturii creștine”.

În anul 1984 apare, tot la Editura Mitropoliei din Timișoara, volumul cu titlul *Studii patristice. Aspecte din vechea literatură creștină*, care arată atât pregătirea cât și preocuparea Î.P.S. Sale în domeniul Patrologiei și cuprinde o parte a articolelor și studiilor publicate de către ierarh încă din anii studenției, ele având ca subiect diferite teme patristice. Din cuprins amintim: *Sfinții Părinți ai Bisericii și literatura patristică, Scriitorii patristici și gândirea antică, Pagini de aghiologie patristică*, toate alcătuite la rândul-le din numeroase articole și studii care „reflectă starea de spirit a celui care, luând contact pentru prima dată cu scrisul Sfinților Părinți și autorilor patristici, s-a lăsat cuprins de sinceră admirație”, după cuvântul autorului însuși.

Anul următor, 1987, iubitorii de literatură patristică își vor îmbogăți colecția cu încă o carte, întrucât Î.P.S. Sa Nicolae Corneanu se decide să dea spre tipărire „rodul unor mai ample investigații de tinerețe asupra literaturii patristice”, care se va concretiza în lucrarea *Patristica*

mirabilia. Pagini din literatura primelor veacuri creștine (ed. I apărută la Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1987; ed. a II -a apărută la Editura Polirom, Iași, 2001). Cercetările „desfășurate pe parcursul unei perioade de timp mai îndelungată - scrie Î.P.S. Sa în cuvântul înainte - reflectă preocupările și posibilitățile unor etape diferite, având însă toate ca notă dominantă uimirea și totodată admirația stărnite de operele autorilor din primele veacuri creștine”.

În anul 1990 Editura Mitropoliei Banatului din Timișoara scoate la lumină volumul de studii, note și comentarii teologice intitulat *Quo vadis?*, titlu inspirat de romanul scriitorului polonez Henryk Sienkiewicz care, și el, s-a inspirat din legenda cu privire la fuga apostolului Petru din Roma și la dialogul purtat cu Hristos, Care la întrebarea apostolului: „Unde mergi, Doamne?”, i-a răspuns că se duce la Roma pentru a fi răstignit încă o dată, întrucât turma de acolo rămăsese fără păstor. Plecând de la întrebarea „încotro se îndreaptă astăzi teologia creștină în general și cea ortodoxă în special?”, Î.P.S. Sa Nicolae Corneanu abordează teme de actualitate creștină cum ar fi: *Ortodoxia astăzi, Bisericile creștine și ecumenismul, Terminologie ecumenistă, Biserica și unele din marile probleme ale lumii de azi, Reflecții teologice pe marginea unora din cuceririle recente ale științei*, în care prezintă cititorilor unele elemente de noutate pentru literatura teologică românească. Cum altfel ar putea fi catalogate considerațiile teologice despre: sărăcie, nevârstnici, vârstnici și handicapați, explorarea cosmosului, realizări ale geneticii moderne, orientări noi în biologie, tragedia aborigenilor, toxicomania și altele, toate fiind foarte bine documentate până la momentul apariției lor?

Preocupat neîntrerupt de viața și opera Sfinților Părinți, Î.P.S. Sa va traduce cunoscuta lucrare a Sfântului Ioan Scărarul - *Scara* - care va fi publicată în 1994 sub titlul *Scara raiului, precedată de viața pe scurt a lui Ioan Scolasticul și urmată de cuvântul către păstor* (primele trei ediții apărute la Editura Amarcord, Timișoara, apoi, următoarele trei, la Editura Învierea, Timișoara, în anul 2008 pentru a șasea oară). Este o lucrare teologică deosebit de valoroasă, dovadă și edițiile care s-au tot tipărit până acum, lucrare ce atrage nu doar prin conținutul bogat din punct de vedere duhovnicesc, cât și prin stilul inconfundabil al traducerii. Traducerea s-a bazat pe textele originale care au fost comparate cu alte traduceri și ediții de la noi și nu numai. Introducerea poate fi luată și aparte din context, întrucât este o adevărată enciclopedie asupra vieții Scărarului, simbolului scării, edițiilor

Scării apărute în alte limbi, ș.a.m.d. Fiecare treaptă din cele treizeci se încheie cu câte un duios îndemn: „Urcat fiind pe a doua treaptă, aleargă imitând nu pe femeia lui Lot, ci pe însuși acesta, care a fugit înainte, fără a se mai uita înapoi”; „Cel ce biruind a urcat treapta a zecea, s-a făcut pe sine lucrător al dragostei și al plânsului”; „Cel ce a urcat treapta a cincisprezecea în trup fiind, deși a murit, a fost înviat, pentru a i se răsplăti astfel strădania întru păstrarea fecioriei”. *Cuvântul către păstor* (stareț) încheie lucrarea Scării, în care cel căruia îi este adresat e numit de către Ioan Scărarul, „alergătorul(e) spre cer”.

Foarte de tânăr, înscriindu-se la doctorat la catedra de Patrologie a Institutului teologic din București, aflată sub îndrumarea renumitului teolog preot prof. dr. Ioan G. Coman, ierarhul bănățean va alcătui la finele studiilor (1949) teza de doctorat intitulată „Viața și petrecerea Sfântului Antonie”. Începuturile monahismului creștin pe valea Nilului”. Această lucrare va fi publicată în anul 1998 sub titlul *Viața și petrecerea Sfântului Antonie cel Mare* (Editura Amarcord, Timișoara). După cum putem înțelege din titlu, volumul îi este consacrat lui Antonie, cunoscutul anahoret de pe valea Nilului, „care prin însin-

Prima intenție a Î.P.S. Sale a fost aceea de a o prezenta, însoțită de un studiu introductiv, ca teză de doctorat. Scara „rezumă și reprezintă întreaga spiritualitate patristică de până la ea și, nu numai că o rezumă, ci o și sistematizează, ba mai mult chiar, o pune sub semnul unui simbol foarte sugestiv, acela al scării și treptelor pe care, urcându-le, oricine poate ajunge la desăvârșire”, cum citim în introducere. În anul 1995 apărea la Editura Anastasia din București traducerea lucrării *Viața Fericitului Pahomie*, rodul unei alte munci de câțiva ani a autorului.

gurare și eliberarea de patimi a dobândit iluminarea de la Dumnezeu și titlul de «mare» din partea cinstitorilor săi”. Lucrarea prezintă, pe temeiul unei bogate și alese bibliografii, etapele vieții Sfântului Antonie cel Mare, la care autorul a adăugat unele anexe care au tangență cu subiectul: *Farmecul pustiuului, Sfântul Antonie a fost anahoret sau cenobit?, Antonie cel Mare și evlavia credincioșilor și Ecouri mai noi ale vieții Sfântului Antonie*.

În anul următor, 1999, Editura Anastasia din București publica lucrarea *Origen și Celsus. Confruntarea creștinis-*

mului cu păgânismul, în care Î.P.S. Mitropolit Nicolae Corneanu, după ce ne face cunoștință cu cei doi preopinienți, ne înfățișează atât atitudinea dură a celui de-al doilea față de creștinism, cât și cuvântul de apărare al primului, care se găsește în tratatul *Contra lui Celsus*, ca răspuns la *Cuvântul adevărat* al acestuia. Subiectul înfățișează un crâmpei din timpurile de la începutul creștinismului, când învățătura despre Cel înviat din morți s-a confruntat destul de violent cu religiile și ideile filosofice ale vremii, mai întâi cu iudaismul, apoi cu păgânismul.

După multe ezitări, cum însuși mărturisește Î.P.S. Sa Nicolae, zecile de articole apărute ori ca editoriale, ori ca meditații la rubrica „Crâmpeie din cotidian”, în foaia „Învierea”, editată de Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului, apoi doar de cea a Timișoarei, au fost reunite în două volume substanțiale intitulate *Pe baricadele presei bisericești* (Editura Învierea, Timișoara), ambele apărute în anul 2000. În primul volum sunt cuprinse articolele de fond scrise în bilunarul amintit în perioada anilor 1990-1999, iar în cel de-al doilea volum putem reciti atât scurtele intervenții ce au alcătuit între 1992-1999 rubrica „Crâmpeie din cotidian”, cât și numeroase interviuri publicate în diverse periodice. În toate aceste materiale Î.P.S. Sa ia „atitudine față de problemele care privesc Biserica și credincioșii ei, (...) exprimând idei și opinii dictate, nu de pozițiile așa-zis oficiale, ci ascultând mai ales glasul conștiinței” și încercând să atragă „atenția cititorilor asupra contemporaneității eclesiastice în modul cel mai deschis posibil”.

În același an, 2000, iese de sub tiparul Editurii „Jurnalul literar” din București volumul *Pe firul vremii. Meditații ortodoxe*, ce reunește articolele publicate la rubrica „Meditații ortodoxe” a publicației „Jurnalul literar”, începând din noiembrie 1994 și până în octombrie 2000. După cum afirmă întâistătătorul Mitropoliei Banatului, fiecare articol este o „meditație» axată pe probleme care mi se păreau actuale”, dorința Î.P.S. Sale fiind aceea „de a împărtăși semenilor punctul de vedere al Bisericii, așa cum l-am înțeles eu și așa vrea să cred că n-am greșit prea mult, deși în anumite probleme existau sau mai există încă opinii variate”.

Urmând sugestiei multor credincioși, Î.P.S. Mitropolit Nicolae va încredința tiparului un nou volum intitulat *Popasuri duhovnicești. De la Crăciun la Paști* (Editura Învierea, Timișoara, 2001) în al cărui cuprins vor intra „îndătinătele pastorale de Crăciun și Paști” pe care înaltul ierarh le-a scris și trimis în toate așezămintele bisericești din eparhiile Aradului și Timișoarei, în perioada 1961-2001, de Nașterea și Învierea Mântuitorului. Alături de faptul că pasajele ce reprezentau completări neesențiale, adăugate fiecărei pastorale în răstimpul 1961- decembrie 1989 din ordinul forurilor superioare de Stat, au fost omise, Î.P.S. Sa ține să mai menționeze și aceea că, pastoralele rostite cu atari prilejuri în catedralele din Arad

și Timișoara au fost altele decât cele scrise, însă, din nefericire, acelea nu s-au înregistrat. Atrage atenția dintru început faptul că fiecărei pastorale i s-a dat, pentru forma tipărită acum, câte o denumire generică, în funcție de tema abordată. Deși pastoralele de Crăciun și respectiv de Paști tratează unul și același subiect general, perspectiva din care au fost ele scrise nu se confundă. Spre exemplificare redăm câteva dintre titlurile pastoralilor de Crăciun: *Creștinul și lumea* (1967), *Isus, izbăvitorul nostru* (1977), *Împăcarea cu Dumnezeu și cu semenii* (1981), *Să ne înstrăinăm de lumea păcatului* (1990), *Dumnezeu ne-a iubit. Să-L iubim și noi* (1998), ori de Paști: *Viața cea adevărată* (1968), *Felurimea datinilor să nu ne despartă* (1972), *Ce ne învață sărbătoarea Paștilor* (1988), *Consecințele învierii lui Isus* (1999), *Farmecul Paștilor* (2001).

Interesul din ce în ce mai evident în zilele noastre pentru literatura patristică 1-a determinat pe Î.P.S. Sa Mitropolitul Nicolae ca în anii următori să încredințeze tiparului alte lucrări de specialitate, reluând unele preocupări mai vechi în acest domeniu și chiar alcătuiind studii noi.

Astfel, Editura Amarcord din Timișoara a publicat în anul 2001, în cadrul colecției „Cum Patribus”, volumul intitulat *Miscellanea patristica*, în care autorul a inclus 22 de studii mai lungi sau mai scurte cu privire la cultura din primele secole creștine, în mod special la gândirea și literatura Sfinților Părinți ai Bisericii. Sunt prezente teme la fel de actuale astăzi, ca și atunci, din care vom enumera doar câteva: prietenia, filosofia, teatrul, dansul, sufletul și trupul, persecuția creștinilor etc. În studiul de debut al volumului intitulat *Sfinții Părinți la începutul mileniului trei*, autorul afirmă că reia o parte din problematica abordată în *Studii patristice* (1984), de această dată din perspectiva mileniului al treilea. „Din această perspectivă este inevitabil să ne întrebăm: cu ce moștenire am început un nou mileniu și ce vom face pentru a oferi lumii ceva în plus față de trecut?”.

Tot în anul 2001 apărea la Editura Dacia din Cluj-Napoca, în cadrul colecției „Homo religiosus”, volumul *Credință și viață. Culegere de studii teologice*. Acesta reia unele articole scrise de ierarh de-a lungul diferitelor responsabilități în cadrul Bisericii, care sunt grupate în cadrul capitolelor: *Teologia și viața, Persoana Mântuitorului Isus Hristos, Fecioara Maria, mama lui Isus, Sărbători închinare Mântuitorului și Maicii Domnului, Religie, creștinism și ortodoxie și Gânduri creștinești*. O listă de la final indică publicațiile în care au apărut materialele incluse în volum, acestea din urmă fiind selectate de către autor pe temeiul actualității lor și interesului pe care l-au acordat cititorii la prima lor apariție.

În anul 2002 Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae reia șirul scrierilor pe teme patristice prin *Farmecul scrierilor patristice* (Ed. Anastasia, București). O nouă serie de studii de specialitate, cu un aparat critic foarte bine pus la

punct abordează teme ca: *Cine sunt Părinții Bisericii, Moștenirea patristică azi, Contribuția Părinților Bisericii, Problema avortului la Sfinții Părinți, Diaconițele în Biserică, Modernitatea Fericitului Augustin*, ș.a. În acest din urmă studiu autorul face o paralelă între zbuciumul Fericitului Augustin și cel al tinerilor din ziua de astăzi: „Augustin a fost un suflet zbuciumat care nu și-a găsit liniștea decât în intimitatea lui Dumnezeu. Câți dintre tinerii de astăzi nu trec prin tulburări asemănătoare celor ale lui, până ajung la un liman? Din acest punct de vedere, ce carte este mai modernă decât *Mărturisirile* lui, care reflectă tocmai zbaterile prin care a trecut până să-și găsească liniștea în Biserica lui Hristos?”

În pas cu vremea este un nou volum de articole și studii pe teme variate, apărut în anul 2002 (Editura Învierea, Timișoara). Autorul menționează dintru început că, mare parte din articolele publicate în „Învierea” și „Jurnalul literar” au apărut deja în volum, dar după anul 2000 au mai apărut articole și studii, pe care le-a inclus în volumul de față. Cele mai multe dintre subiectele tratate au fost inspirate de aspecte ale vieții de zi cu zi, ori de parcurgerea presei, de noutățile cotidiene sau de unele atitudini ale oamenilor de cultură din preajmă. „În toate am plecat de la convingerea - spune autorul - că și reprezentanții Bisericii e bine, necesar și oportun să-și exprime punctul de vedere, contribuind la mai buna orientare a societății din care facem parte”. Din cuprins merită semnalate capitolele: *Meditații ortodoxe, Pagini din „Învierea” și Gânduri creștinești*.

O nouă lucrare din domeniul Patrologiei avea să apară în anul 2004, sub titlul *Patristica - filosofia care mângâie* (Ed. Eikon, Cluj-Napoca). În cuvântul introductiv autorul a găsit de bine să motiveze permanenta întoarcere la scrierile patristice, afirmând că „adevăratul creștin e dator ca pe lângă cercetarea Sfintei Scripturi să apeleze la citirea scrierilor patristice, care în realitate nu fac altceva decât să explice și aprofundeze cuvântul revelat”. Cele cincisprezece studii cuprinse în volum se referă la diferite subiecte patristice, dintre care: *Pregătirea clerului creștin în primele trei veacuri, Preotul în viața scriitorilor patristici, cu osebire Augustin, Filosofia care mângâie, Sfântul Ambrozie, personaj literar, Sfințenia nu cunoaște granițe, Gherman, prietenul Sfântului Ioan Casian, Scriitorul francez Racine și Sfinții Părinți* ș.a.

În anul 2007 apărea la Timișoara (Editura Învierea) volumul *Actualitatea literaturii vechi creștine*, în care autorul mărturisește că și de această dată dorește să atragă atenția cititorilor asupra importanței literaturii creștine vechi. Motiv pentru care a alcătuit acest nou volum care cuprinde materiale privitoare la unii Sfinți Părinți, dar și la câteva aspecte ale vremii lor. Faptul că o parte dintre aceste aspecte seamănă cu cele de azi, este indicat de studiul *Odinioară ca și azi*, paralelă între creștinii din vremea Sfântului Ciprian și cei din vremea noastră.

În anul 2008, tot la Editura eparhială Învierea va apărea volumul *Pentru mai binele obștesc*, care cuprinde articole și studii privind realitatea cotidiană, dar și trecutul, cu evenimentele și personalitățile lui. Volumul este alcătuit din două părți: *Să ne urmăm înaintașii și Gândind la cei de odinioară*, fiecare cuprinzând mai multe materiale care abordează teme istorice, sociale, religioase și culturale. Inedite sunt articolele: *Creangă diaconul, Arghezi monahul, Emil Cioran și Dumnezeu, Breban credinciosul, Franz Listz și muzica sacră, Episod din lupta pentru menținerea Episcopiei Caransebeșului, Tragedia unui episcop* ș.a. Cele două din urmă cuprind însemnări cu privire la evenimentele dureroase petrecute la Episcopia Caransebeșului la finele anilor '50 ai secolului trecut, cărora ierarhul autor le-a fost martor.

În cursul anului 2009, tiparul Tipografiei arhiecezane din Timișoara scotea sub aceeași siglă a Editurii Învierea, volumul *Pe aripile cuvântului*, care pornește, după mărturia proprie a autorului de la romanul ecranizat cu mai mult timp în urmă intitulat „Pe aripile vântului” a scriitoarei Margaret Mitchell. Și pentru că „deseori cărțile ajung mai greu la cititori, gândurile pe care doresc să le transmit sper să ajungă la ei ca și cum ar avea niște aripi ale unor păsărele care străbat văzduhul până ajung la fiecare”, se arată de către autor în *Cuvântul înainte*.

Lucrarea este structurată, la fel ca și cea anterioară semnată de Înaltpreasfinția Sa, pe teme de interes cum ar fi: *Probleme bisericesti, Biserica la români, Ortodoxia bănățeană, Pagini patristice și Interviu și declarații*. De altfel capitolul acesta din urmă nu apare explicit în volumele apărute anterior, excepție făcând volumul II al lucrării *Pe baricadele presei bisericesti*, menționată mai înainte.

Ultima în ordine cronologică lucrare în volum de până acum a ierarhului bănățean se intitulează *Scrisori pastorale* (Editura „Învierea”, 2011) și este o continuare a volumului *Popasuri duhovnicești. De la Crăciun la Paști* apărut în anul 2001.

După 10 ani, ierarhul, la sugestia colaboratorilor de la Centrul eparhial, reunește într-un volum pastoralele de Nașterea și Învierea Domnului, dându-le ca și în volumul dinainte titluri adecvate conținutului, dintre care amintim: *Vremea lui Irod și vremea noastră* (2002), *Hristos în mijlocul nostru* (2006), *Praznic vechi, dar totdeauna nou* (2010); *Terapia morții* (2005), *Darurile faptului că a înviat Hristos* (2009), *Fii ai luminii și ai Învierii* (2010), *Domnul Cel înviat ne îmbie o viață nouă* (2011) ș.a.

Opera scriitoricească a înaltului ierarh bănățean reprezintă ani și ani de lucru cu condeii, „în pas cu vremea”, pentru ca din toate să rezulte „farmecul discret” al unei vieți închinată slujirii lui Dumnezeu și oamenilor. Bunul Dumnezeu sa îi facă parte de odihnă cu toți dreptii Săi!

„EXISTĂ UN SFÂRȘIT, DAR EXISTĂ ȘI UN ÎNCEPUT!”

LUMINIȚA NICULESCU

Îl căutăm pe Dumnezeu pretutindeni în lumea cea văzută, în frumusețea zidirii mâinilor Lui, în flori, în izvoare, în copaci, în foșnetul plin de pace al pădurii, în poieni, în dorul de munți, în pridvoarele de nori ale amurgului, în cuiburi de gând, în alcătuiți de cuvânt, în miresmele împreună-grăirii cu El, în cer și pe pământ, dar mai ales în oameni (pe care unii dintre noi chiar îi văd „ca pe niște copaci”..., Marcu 8, 24). Spiritualitatea creștină, cu osebire cea ortodoxă, subliniază imposibilitatea omului de a descoperi Ființa Dumnezeirii; caracterul ei de taină nu se lasă cunoscut pe calea rațiunii umane, a deducției, a percepției minții limitate. Sfântul Maxim Mărturisitorul susținea că ființa divină „își păstrează în arătare ascunsul, în cuvânt negrăitul și în fața minții necunoștibilitatea [iată un termen la fel de tainic precum semnificația lui...]”.

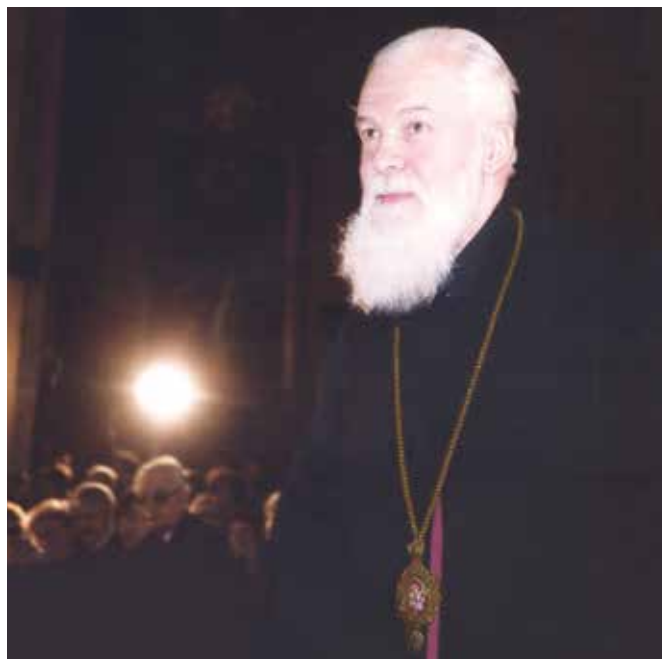
Nu avem acces la Ființa Dumnezeirii, dar asta nu înseamnă că încetăm să o căutăm – noi, oamenii, în primul rând, dar nu numai noi. O căutăm, marea și cu râurile, / lumea cu pustiurile, / luna și cu soarele, / codrul cu izvoarele – iar ea li se împărtășește tuturor celor ce o caută prin lucrările ei, prin razele ei de iubire întrupate, prin diafana ei prezență în slujbele liturgice, prin setea de rugăciune, prin chemarea la transcenderea realității materiale, prin credința care vibrează în adâncul inimii, prin harul de a-și dăruia viața împlinirii voinii lui Dumnezeu, purificării de tină, dobândirii virtuților pe care ni le-a așezat pe altarul sufletului Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

O căutăm fiindcă am găsit-o..., ne șoptește o voce lăuntrică. Nu e numai vocea lui Blaise Pascal, e și vocea fiecăruia dintre noi, pentru că Dumnezeu Se află în însăși căutarea noastră.

Într-o minunată evocare a Înaltpreasfinției Sale Nicolae Corneanu, Mitropolitul nostru care s-a dus să se roage cu îngerii (cum suspina un inspirat titlu al unui articol din ziarele locale, vestind plecarea Înaltpreasfințitului dintre noi), domnul academician Păun Ion Otiman rememora trăirea pe care a avut-o la 4 martie 1962, pe vremea studenției, când a participat la slujba de intronizare ca mitropolit a episcopului dr. Nicolae Corneanu, în Catedrala Mitropolitană din Timișoara.

Și agrăia dl academician Otiman astfel:

„În momentul în care l-am văzut prima dată pe Înaltul Nicolae, cu figura-i distinsă, luminoasă, caldă, calmă, blândă, cu o frumusețe spirituală greu de imaginat, am trăit revelația pogorării din ceruri. Iar atunci când, peste ani, am văzut picturile Capelei Sixtine de la Vatican, gândul m-a dus la Mitropolitul Dr. Nicolae Corneanu și la lumina ce o revarsă în permanență asupra noastră. Am avut în imagine chipul lui Dumnezeu pictat de Miche-

langelo în Geneză, un chip uman frumos, de o imensă bunătate, asemeni chipului luminos al Înaltpreasfințitului Nicolae. Și dacă nu ar fi trecut 500 de ani de la pictarea Capelei Sixtine, eram tentat să cred că Michelangelo l-a avut în minte, în momentul realizării operei sale, pe Mitropolitul Nicolae” (*O jumătate de veac de arhipăstorie ca Întâistător al Mitropoliei Banatului, 4 martie 1962 - 4 martie 2012*, Album omagial, S.C. Partoș S.R.L., Timișoara, 2012, p. 65).

Citind această emoționantă și frumoasă mărturisire, mi-am amintit de o binecuvântată zi de mai a anului 1991, când am ajuns la Timișoara pentru prima dată, împreună cu părintele Constantin Galeriu și dl Nicușor Teodoreanu (desprins dintre filele Medelenilor, pe atunci student la Facultatea de Teologie din București). Sosisem tustrei cu o zi înainte de Înălțarea Domnului, părintele Galeriu fiind invitatul Filialei loco a ASCOR-ului (înființat în iunie 1990), pentru a vorbi despre Sfânta Înălțare. Am fost primiți toți trei la loc de cinste, în reședința mitropolitană, dată fiind prezența mult-prețuitului părinte profesor Galeriu, oaspetele de vază pe care-l însoțeam.

Nicușor și cu mine ne-am cam fâstâcit când am văzut cele trei distinse persoane care ne așteptau în fața intrării principale a reședinței, mai ales când părintele Galeriu ne-a șoptit că cel din mijloc nu este nimeni altul decât Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae Corneanu, flancat de doi părinți consilieri. Fără dar și poate, arhierasca întâmpinare era rânduită pentru părintele Galeriu, pe dânsul îl onora, nu pe noi, dar beneficiam și noi de ea. Sinceră să fiu, de fapt eu nici nu știam că unul dintre cei trei clerici era Mitropolitul Banatului, pe care nu avusem prilejul să-l întâlnesc până atunci.

Oricât de intimidată mă simțeam, un lucru era cert. Nu mă aflam în Capela Sixtină, care găzduiește de secole cele mai reușite picturi renascentiste în frescă. Prin urmare, cum de ne întindea mâna, la capătul treptelor de la intrare, un personaj din tablourile Renașterii italiene? Aceeași noblețe și armonie a înfățișării, aceeași simetrie a trăsăturilor, aceeași grație și frumusețe spiritualizată, aceeași profunzime și seninătate a privirii care se pot vedea în orice portret renascentist pictat de maestrul-autori ai frescelor de pe pereții laterali ai Capelei Sixtine, „greii” picturii renascentiste italiene: Rafael Sanzio, Sandro Botticelli, Domenico Ghirlandaio, Cosimo Rosselli, Luca Signorelli, Pinturicchio (Michelangelo ocupându-se, după cum se știe, de frescele plafonului și ale peretelui de deasupra altarului capelei).

De altfel, nu cu agresivii, încruntații, vajnicii profeți, sfinți și mucenici pictați de Michelangelo cu tente vădit baroce semăna distinsul nostru amfitrion, ci cu cei zugrăviți de pictorii primei perioade a Renașterii. Ulterior, la câțiva ani după stabilirea mea în Timișoara, urma să descopăr că Înaltpreasfinția Sa avea și o personalitate tipic renascentistă. Viețuind printre oameni, dar desprins de micimile lor, ridicându-se deasupra mediocrității și a înrobirii față de propriile voini, eliberat de porniri necumpanite, egocentrice, Mitropolitul tocmai plecat dintre noi să se roage cu îngerii era un spirit superior, blând, îngăduitor, generos, un cărturar erudit înzestrat cu o gândire nobilă și echilibrată. Avea multă înțelepciune, mult discernământ, o admirabilă disciplină, dăruire și jertfelnicie în slujba lui Dumnezeu și a credincioșilor ce i-au fost încredințați de Dumnezeu spre a fi conduși la limanul mântuirii.

Printre acești norociți ai Proniei, printre cei în sufletul cărora Înaltpreasfințitul Nicolae a ridicat un munte, mă număr și eu. Fără să intru în amănunte care nu interesează pe nimeni, fiindcă sunt plictisitoare și lipsite de importanță, aș vrea totuși să vă mărturisesc, cu mâna pe inimă, că viața mea s-a schimbat în modul cel mai luminos cu puțință de când mi-am încredințat-o și eu arhipăstoririi Părintelui Mitropolit. De atunci de când, din voia lui Dumnezeu, m-a îndrumat duhovnicește și m-a ajutat, cu răbdare, delicatețe și superioară îngăduință față de cerbicia mea, să pun în practică poruncile și învățăturile pe care ni le-a lăsat Dumnezeu prin Fiul Său și prin Evanghelia Sa – adunându-mi energia necesară de a mă strădui să fac cele bineplăcute Domnului în viața de fiecare zi, în tot ce gândesc, în tot ce scriu, în tot ce încerc să fac pentru cei care mă iubesc și pentru cei care nu mă iubesc.

Ceea ce consideram eu că urma să fie o vizită-omagiu în orașul martir Timișoara, unde nu mai fusesem niciodată, dar pe care îl așezasem pe un pedestal în cuget după demna, eroica și pilduitoarea sa înfruntare a for-

țelor malefice ale tiraniei ceaușiste, s-a dovedit a fi o cotitură deloc întâmplătoare de soartă, menire, sens al vieții. Părintele Galeriu spunea mereu: „Nimic nu-i întâmplător, totul e proniator”. Așa este. Așa a și fost.

Cred că cititorii care au avut răbdarea să ajungă până în acest punct al mărturiei mele au înțeles, sau poate știu din proprie experiență, cât este de greu de exprimat un prinos de recunoștință de un asemenea calibru. Sfântul Dionisie Areopagitul afirma că „binele cel mai presus de cuvinte nu poate fi exprimat prin niciun fel de cuvânt” – mai ales în universul spiritual al cultivării virtuților creștine, unde o atitudine smerită presupune și recunoașterea propriei nevrednicii, a propriilor limite și insolente.

Îi cer iertare Înaltpreasfinției Sale pentru ignoranța, opacitatea și încăpățânarea mea, și-i mulțumesc din tot sufletul pentru ajutorul dat, pentru sprijinul moral și sufletesc (și nu numai) de care mi-a făcut parte, neprecupețindu-și atât de prețiosul său timp. N-am văzut pe nimeni lucrând pentru Dumnezeu și pentru oameni cu atâta dăruire de sine, „cu timp și fără de timp” (II Timotei 4, 2), așa cum lucra dânsul. Până la epuizare, până la hotarul dintre marginea firii umane și lucrarea harului dumnezeiesc. Bunul Dumnezeu să-i așeze sufletul în Lumina Lui cea neînserată, acolo „unde este glasul cel neîncetat al celor ce laudă și dulceața cea fără de sfârșit a celor ce văd frumusețea cea nespusă a feței Sale”.

Iar Ție, Părintelui luminilor, Îți mulțumesc în fiecare zi și-n fiecare clipă pentru milele Tale cele mari, „cu evlavie sărut urmele pașilor Tăi nevăzuți”, Îți mulțumesc pentru că m-ai adus la Timișoara în acea binecuvântată zi de mai a anului 1991 și-Ți cer îngăduința să pun o meta-nie mare din dragoste și recunoștință dinaintea Ta, de la care se pogoară „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit”, „la care nu este schimbare sau umbră de mutare” (Iacov 1, 17).

„Împărate al veacurilor, Tu care ții în dreapta Ta toate cărările vieții omenești cu puterea Proniei Tale celei mântuitoare, Îți mulțumesc pentru binefacerile Tale cele arătate și cele ascunse. Dragostea Ta strălucește peste toate cărările mele, în chip minunat călăuzindu-mă spre lumina veșniciei. (...) O, cât ești de bogat și câte lumini ai! Prin razele îndepărtaților luminători mă privește iubirea Ta; sunt așa mic și neînsemnat, dar Tu cu mine ești și pe toate cele bune le împlinești! (...) Ca fulgerul când luminează cămărilor ospățului și după el par jalnice toate făcliile, așa strălucești și Tu în sufletul meu la vremea celor mai mari bucurii și a celor mai mari dureri ale mele. (...) Aici e praznicul iubirii și al mântuirii, aici nu încetează în veci lauda: Aliluia!” (Mitropolitul Trifon, *Acatistul de mulțumire „Slavă lui Dumnezeu pentru toate”*, scris în 1931, descoperit printre lucrurile personale ale părintelui Grigorie Petrov, martirizat în 1942 în lagărele de concentrare rusești).

MUTAREA LA VEȘNICELE LOCAȘURI A MITROPOLITULUI NICOLAE CORNEANU

Dr. STELIAN GOMBOȘ

Cuprins fiind de emoție, respect și recunoștință m-am tot gândit, preț de mai multe ore, cum să-mi pot exprima, cât mai bine, în câteva rânduri, aceste stări și sentimente față de viața, opera, activitatea și personalitatea complexă și completă a Înaltpreasfințitului Părinte Dr. *Nicolae Corneanu* – *Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului*, acum, cu prilejul mutării sale la cereștile și veșnicele lăcașuri...

A unui distins ierarh, cu peste nouăzeci de ani de viață și peste cincizeci de ani de slujire apologetică, arhierescă și mitropolitană, jertfelnică și mărturisitoare, cu timp și fără timp, în spiritul buneii noastre înțelepciuni și cuminenii tradiționale și autentice a poporului nostru românesc, din partea de vest a Țării!...

Constat, cu oarecare strângere de inimă, că nu este ușor să faci un asemenea lucru, mai ales pentru unul ca mine care l-am cunoscut de, relativ, puțină vreme adică de numai douăzeci și trei de ani, în condițiile în care a fost slujitorul și arhipăstorul duhovnicesc, a preoților și credincioșilor ce viețuiesc în cuprinsul teritorial canonic al *Arhiepiscopiei Timișoarei și Mitropoliei Banatului*, de peste cincizeci de ani (de peste o jumătate de veac), fiind, până în momentul de față, decanul de vârstă (și în privința vârstei și în cea a vechimii în funcție) în rândul mitropoliților Bisericii Ortodoxe Române!...

În viziunea, în mintea și în inima mea personalitatea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Dr. *Nicolae Corneanu* s-a conturat și s-a identificat prin câteva trăsături și calități distincte și anume: în primul rând prin maturitatea și bogata experiență sau înțelepciune pastorală și duhovnicească, prin atașamentul față de valorile spirituale, perene ale poporului nostru, prin felul său de a fi, unul foarte calm, blând și așezat, și, totodată, foarte firesc și mai puțin sofisticat sau complicat.

După aceea prin tenacitatea, fermitatea și perseverența, prin dispoziția pe care o avea spre intensificarea eforturilor în vederea rezolvării unei probleme, atunci când situația o reclama; prin cultura teologică, duhovnicească, și nu numai, cu care a fost înzestrat, datorită muncii și tenacității Înaltpreasfinției Sale – deoarece era un erudit, un cult și un autodidact înăscut, precum și foarte consecvent cu el însuși, de-a lungul întregii sale vieți; prin luciditatea și spiritul critic însoțit de foarte multă înțelegere și condescendență.

Apoi prin spiritul de disciplină și bună rânduală, în primul rând cu propria sa persoană, revelat cu fiecare slujire ori cu fiecare predică sau cuvântare, susținute într-un mod foarte accesibil și înțelept, coerent (dar) și

consistent, în diferite împrejurări ori cu diferite prilejuri sau ocazii!...

De asemenea, mai avea și calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreție, modestie și noblețe spirituală, interioară, ieșite din comun, care îți inspira foarte multă încredere, confort sufletească sau lăuntric, precum și dragoste față de valorile eterne ale spiritualității noastre românești și ortodoxe!...

Părintele Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Nicolae Corneanu a ajuns la o vârstă și la o maturitate sau experiență la care, probabil, s-a gândit mai mult la ce a fost în urmă, făcându-și tot felul de bilanțuri cu privire la aspectele și valențele, diverse și variate ale activității sale, care a fost una foarte folositoare multor oameni – slujitori ai altarelor sau credincioși ai Bisericii noastre dreptmăritoare!...

Cugetând la activitatea și la personalitatea Înaltpreasfinției Sale, care a fost una foarte bine conturată și cât se poate de autentică și de firească, mă gândesc la darul omului providențial cu care l-a înzestrat Creatorul și Stăpânul nostru al tuturor – Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos – Marele Arhiereu, pe care Înaltpreasfinția Sa l-a cinstit și l-a slujit întotdeauna cu toată sinceritatea, dragostea și abnegația!...

M-aș bucura să știu că atât contemporanii cât și posteritatea îi vor acorda, totdeauna, cinstea, recunoștința și prețuirea cuvenită pentru tot ce a făcut, pentru ceea ce a fost și a însemnat în conștiința și în memoria noastră colectivă, care, mă rog lui Dumnezeu să nu fie alterată. O spun aceasta cu mare înfrigurare fiindcă, din păcate, noi cam avem „darul” acesta de a ne uita, foarte repede binefăcătorii și înaintașii noștri dar încerc, totuși, să-mi fac un act de încurajare și de optimism și să cred că ori de câte ori va fi pomenit numele său va fi pronunțat cu venerație și respect pentru tot binele pe care l-a făcut atâtor oameni și care fapte sunt consemnate de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos – Arhiereul Cel Veșnic în Împărăția Sa cea cerească și veșnică de care, ne rugăm Lui, să aibă parte!...

Așadar, sunt deplin încredințat, că sunt foarte mulți oameni de rând, credincioși și slujitori ai Bisericii noastre strămoșești, care se roagă Bunului Dumnezeu, să îi dăruiască iertarea păcatelor și așezarea lui cu dreptii și cu aleșii Săi, răsplătindu-i pentru faptul că i-a făcut pe ei sau pe copiii lor oameni cu școală teologică înaltă, încheiată, și pe care, apoi i-a hirotonit ierarhi, preoți și diaconi, după care i-a instalat în eparhiile și parohiile încredințate lor spre păstoria turmei celei cuvântătoare, spre slava lui Dumnezeu – Păstorul cel Bun.

Apoi a târnosit și binecuvântat atât de multe biserici și lăcașuri de închinare – fapt care nu poate fi uitat în istoria acestor locuri - marcate de prezența și activi-

tatea Înaltpreasfinției Sale, atât de prodigioasă (și) care s-a desfășurat pe parcursul atâtor ani.

Duhul Domnului a împărțit păstorilor sufletești ai neamului nostru românesc diferite daruri duhovnicești.

Unii au fost buni și renumiți Părinți spirituali, îndreptând pe cei greșiți, alții au suferit pentru turma lor greutățile vremurilor și nu au părăsit-o la necaz. Unii au fost tari în credință, alții au fost pildă de smerenie. Unii au luminat prin știința lor, iar alții prin dreaptă cârmuire.

Dragostea de carte și credință l-au chemat devreme pe Înaltpreasfinția Sa Dr. Nicolae Corneanu - Mitropolitul Banatului. Căci, este binecunoscut atașamentul și devotamentul dedicat și închinat slujirii lui Dumnezeu, prin renunțarea la bucuriile personale, exemplar reprezentat de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, cu atât mai mult cu cât a fost considerat și recunoscut sau acreditat ca fiind cel mai longeviv arhiereu al Bisericii Ortodoxe Române, contemporane, căci a fost de cincizeci și doi de ani în această funcție, slujire și demnitare.

Foarte iubit de credincioși, *Părintele Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae* a continuat să uimească prin puterea cu care a suportat și îndurat toate nevoițele trupului, și care au fost deloc ușoare, seninătatea chipului, a glasului ce a păstrat aceleași inflexiuni și peste care timpul nu s-a îndurat să lase urme, precum și nealterata sa încredere în puterea lui Dumnezeu pe care a insuflat-o permanent acelora care i s-au adresat.

Cuvintele sale blânde dar pline de conținut, mesaj și miez au fost un sincer și adevărat îndemn spre a merge mai departe, înfruntând vicisitudinile acestor vremuri tulburi, când oamenii se simt oarecum dezrădăcinați. Și-a înțeles misiunea de la bun început, știa că a urma acest drum al credinței înseamnă a fi frământat, a-ți pune întrebări, a învăța mereu, a o lua iar și iar de la capăt...

„Porunca cea mai mare pe care ne-a lăsat-o Iisus Hristos este să iubești pe Dumnezeu și pe aproapele ca pe tine însuși. Atunci, dacă ai îndatorirea să-ți ajuți semenul, Biserica nu poate lipsi din această relație, are menirea s-o pună în practică, în viața de fiecare zi”, a spus, la un moment dat, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae Corneanu.

Viața, biografia, cariera și cartea de vizită, impresiionante, ne fac să ne gândim că viața și activitatea Înaltpreasfinției Sale cu siguranță vor necesita cel puțin o amplă lucrare, o monografie cuprinzătoare, complexă și completă, spre folosul duhovnicesc al credincioșilor și ca exemplu, pildă și reper pentru oamenii și vremurile ce vor veni!

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!
Veșnică să-i fie pomenirea! Amin!

PIOS OMAGIU PĂRINTELUI MITROPOLIT NICOLAE

Părintele bun din lume s-a stins –
Iubirea de oameni și de Dumnezeu
O viață-n credință trăit-a mereu,
Sperând către cerul ce azi l-a atins.

Om cald și modest, om bun și-nțelept ,
Munca ne-ntrerupt să facă un bine -
Ani mulți au trecut și trec pentru mine,
Gândind la povețe și sfatul cel drept.
I-am scris uneori, mereu mi-a răspuns ...
Un an, încă unul... un vers, înc-un vers -

Părinte-i în suflet și-n ăst Univers,
Aripă de înger timid și ascuns.
Rămânem cu dorul de om și de sfânt -
Iubim amintirea a tot ce-a făcut -
Ne naștem din piatră, ne naștem din lut,
Trăind cum ni-i dat pe-al nostru pământ.
El, bunul părinte, prea bun și prea blând,
La Domnul, în ceruri, cuminte se-nalță ,
Urcând printre îngeri, cu stele se-nalță,
In juru-i roind luceferi, pe rând.

Moartea e una... normal și mister ...
În drumul prin viață o dată apare -
Tot viul din lume se naște și moare ,
Rostul ni-l știe doar Tatăl din Cer.
Om rău sau om bun... sfârșitu-i sfârșit -
Pământul ni-i leagăn, tot el ni-i mormânt –
Omul ce crede în ceea ce-i sfânt,
La clipa din urmă se trece smerit.
In gândul curat și-n sufletul plin,
Timpul ne-nvață verbul a fi -

Nu știm mai nimic, dar toți vrem a ști -
In miezul de om e viul divin.
Candele multe revarsă lumină -
Ochii din Ceruri privesc spre pământ -
La capăt de drum, un om ca un sfânt,
A dus spre Înaltul duhovnicesc cuvânt.
Eternul să-l primească în lumea divină.

Dr. TEONA SCOPOS